ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4613 | ԱՊՐԻԼ 19/2 ՄԱՅԻՍ 1901 | ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ | 12 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1319 | ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4613

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آرەولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ և է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
Ազգային, Գրական և Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ և գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղ.
» » »	վեցամսեայ	70	»
» » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրք.
» »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի թուղթ կ'ընդունուի, 115 դրուշի թուղթ 100 դրուշի հաշուով։

Ընդունուած թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատան։

ՆՈԹԵԼԻ ԿԵՏԵՐ

Տնտեսական Խորհրդոյ պարագան։ Գիտէք անշուշտ թէ եւելմտական վարչական Յանձնախումբին կազմութեան վրայ Տնտեսական Խորհուրդը հրաժարական տուաւ, բնականաբար անոր համար որ իր պաշտօնը ուրիշ մարմնոյ մը յանձնուելէ ետք՝ գոյութեան իրաւունք չէր ունենար այլ ևս և հրաժարելէ զատ ուրիշ ընելիք չէր մնար իրեն։ Արժանապատուութեան ամենադոյզն զգացում ունեցողն անգամ տարբեր ընթացք չէր կրնար բռնել։ Բայց ետքէն Պատրիարքարանէն հրաւէր կարդացուեցաւ հրաժարեալ Տնտեսական Խորհրդոյ անդամներուն ի նիստ գումարուիլ, որպէսզի հասկցուի թէ Յանձնախումբին կազմութիւնը օրինապէս գոյութիւն ունեցող Խորհուրդին տեղը բռնելու համար չէ որ տեղի ունեցեր է։ Այս նուրբ զատորոշումը չէ որ հիացում կը պատճառէ, ոչ ալ Տնտեսական Խորհրդոյ անդամներուն այդ հրաւէրին չպատասխանել ու չներկայանալը անտեղի ու անբնական կրնայ համարուիլ — զի ճիշդ հակառակն այդպէս պիտի նկատուէր, եթէ մինչեւ իսկ միայն մէկ անդամ ներկայ գտնուէր — այլ զարմանք ու տպաւորութիւն պատճառող պարագան ան է որ ՄԻԱՅՆ ՄԷԿ հոգի, այն է Բիւրքճիւմանլեան էֆ. ներկայ գտնուած ըլլալով հանդերձ՝ նիստն օրինաւոր նիստ համարուեր է և նկատողութեան առեր է մայրաքաղաքիս երկու ամէնէն կարեւոր թաղերու հաշուական խնդիրներն անգամ, ինչպէս գրեցին անցեալ ուրբաթ օրուան բոլոր ազգ. լրագիրները։ Եթէ այսպէս միայն մէկ հոգի — ըլլայ անիկա մինչեւ անգամ Բիւրքճիւմանլեան էֆէնտի — կարող է եղեր ինքը միայնակ իր առանձնակ ներկայութեամբ նիստ մը գումարել և լուծումէ փրկել Խորհուրդ մը՝ որուն բոլոր անդամներն հրաժարած ըլլալը, կարծեմ զարմանալի երեւոյթ մըն է։ Միայն թէ սա կը մտածենք որ միթէ Տնտեսական Խորհրդոյ դիւանապետն ինքնին չէ՞ր կրնար միեւնոյն բանը ընել և հրատարակութեան տալ, առանց պէտք տեսնելու նոյն իսկ այդ մէկ անդամին ներկայութեանը, քանի որ մէկ անդամի ներկայութեամբ Խորհուրդ մը նիստ գումարած չի կրնար համարուիլ։ Ասկէ զատ, կը մտածենք դարձեալ թէ աւելորդ չէ՞ր արդեօք այդ եղածը հրատարակութեան տալ։ Եթէ հրատարակութեան տալու նպատակն էր գայթակղեալ կարծիքը բուժել, այժմ խնդիր է թէ բուժուեցա՞ւ։

Ի՞նչպէս գտաք Մարզուանի առխաքահանայ Ակերսիմոս քահանային Կրօնական Ժողովէն որոշուած պատիժը. — միամեայ կանոնական ապաշխարութիւն։ Շա՞տ չէ՞, մեղք չէ՞ արդեօք այդ ողորմելի քահանային այդքան խիստ պատիժ անօրինել։ Ամբողջ հինգ ամիս երկարցնել, խաղցնել և ելլել վերջէն այդքան պատիժ մը սահմանել, շիտակը այնքան զարմանալի կը գտնենք, որքան կ'երեւի պարզ ու անմեղ բան մը երեւցած էր պատիժ տուողներու աչքին այդ շնորհունակ քահանային արարքը, — որբի մը անկողինը բռնելը…։ Մէկ տարի կանոնական ապաշխարութիւն, այն ալ առանց ճշդուելու թէ ի՞նչպէս, լոկ փիլոնազրկութեա՞մբ, վանք մը աքսորուելո՞վ թէ իր տան մէջ հանգիստ ընելով։ Եթէ տրուելիք պատիժն այսքան թեթեւ միայն կրնար ըլլալ, ի՞նչ հարկ էր այսչափ ուշացնել, կարելի չէ՞ր միթէ անմիջապէս որոշել. կը կարծէ՞ք թէ մծղնէագործ այդ քահանան իր կարգէն ու մօրուքէն իսկ չէր վախնար և անհուն ուրախութեամբ չէ որ ընդունած է այս վարձատրութիւնը — որովհետեւ այնպիսի ոճրի մը դէմ այսպիսի պատիժի մը տարբեր անուն չտրուիր —։ Նոյն իսկ քաղաքային պատժական օրինագիրքն երեք տարի բանտարկութենէ պակաս չի նշանակեր համանման ոճրի մը դէմ. ինչպէ՞ս կ'ըլլայ որ կրօնական օրինօք ներողամտութիւնը այնչափ առաջ կը տարուի որ միայն մէկ տարի կանոնական ապաշխարութիւն բաւական կը համարուի, թող որ անոր հինգ ամիսն անցեր է արդէն և հաւանօրէն տարին ալ պիտի չլրանայ ու ներման կրնայ արժանանալ։

Տեսնելով այս բաները, մարդ կը փորձուի սա եզրակացութեան գալ թէ ամէն արարք ներելի է, բաւական է թէ գործողը սքեմաւոր ըլլայ։ Եւ սակայն ժողովրդեան վարուց ու բարուց, բարոյական և հոգեւոր շինութեան հսկելու պաշտօն ունեցող մարմիններուն պարտաւորութիւնն այսպէս ըլլալու չէ. կը կարծենք և կը հարցնենք թէ գոնէ չէ՞ր կարելի որ օրինակելի պատիժ մը տրուէր այսպիսի չարաչուք յանցաւորի մը։

ՑՈՒՍԱԿ

ԳՐԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒ
եւ ԳԱՒԱՌԱԲԱՐԲԱՌ

Դ.

Զխորշեցանք երբեք գաւառաբարբառներուն վրայ հիմնուած դիտողութենէ մը հայերէնի ձեւաբանական մէկ ընդհանուր երեւոյթը ի վեր հանել. վասն զի լեզուաբանօրէն անկարելի է ընդունիլ թէ գրական լեզուն մայրը եղած ըլլայ միաժամանակ թէեւ յարաբերաբար մէկին գաւառաբարբառներու։

Յաճախ այս վերջինները իրենց մէջ դարերու ազդեցութենէն անաղարտ պահած այնպիսի լեզուական բեկորներ պահած են՝ որոնք գրականութեան պահած արմատներէն աւելի կը ցոլացնեն բառին նախնական վիճակը, ինչ որ լեզուաբանական տեսակէտով մեծ և թանկագին կարեւորութիւն ունի։ Այսպէս մառ-ն-ալ գաւառական բառը գրական մոռ-աճ-ալ ձեւէն աւելի անաղարտ կը պահէ իր մէջ նախնական արմատը մառ, նախալեզուին mar արմատին բաղդատմամբ (Հ. Ս. Տէր Միքելեան. Հնդեւրոպական նախալեզու. էջ 99)։

Պէտք է չմոռնալ սակայն սա կէտը թէ մոռանալ ձեւը այսօր ռամիկ բառ մը վիճակ ըլլալով՝ աւելի կոկիկ կը հնչէ մեր ականջին քան մառնալը. թէեւ այս վերջինն ալ գաւառաբարբառով շարադրուած գրուածքի մը մէջ իր առանձին հմայքն ու վայելքը պիտի ունենար։

Ստոյգ է թէ ինչպէս ամէն լեզուի, այնպէս հայերէնի գաւառաբարբառներն ալ գրքական յիշատակարաններու մէջ ապրած ըլլալու բացառիկ և հազուադէպ բախտը վայելած ըլլալով ցանցառաբար, գրական լեզուներէ աւելի ենթակայ եղած են խանգարումներու. այսու հանդերձ ուշադիր քննութեան և ոչ թէ արհամարհոտ լքումի արժանի են անոնք։ Կ'արժէ այս մասին Ա. Հովլաքի և Մաքս Միւլլէրի կարծիքները մէջ բերել։

Առաջինը կ'ըսէ. «Կորճանները (patois) պէտք չէ որ նկատուին իբրեւ այլասեռում գրական բարբառներու. գրական լեզուները երջանիկ բարբառներ են. իսկ կորճանները, ընդհակառակը, դժբախտ բարբառներ, բարբառներ՝ որոնք երբեք չեն անցած գրական լեզուներու վիճակին։ Բայց ամէն վայրկեան, կորճաններու մէջ, կը պատահինք ձեւերու, բառերու զոր գրական լեզուները, իրենց քոյրերը պահած չեն բնաւ։ Ասկէ առաջ կու գայ կորճաններու անհուն կարեւորութիւնը լեզուի բնական պատմութեան մէջ. և պէտք չէ կարծել թէ կորճաններու մէջ՝ գրական լեզուներու անծանօթ դարձած հին ձեւերու այս պատահումներ բացառիկ բան մը ըլլան» (Linguistique. P. 437)։

Երկրորդը կ'ըսէ. «Սխալ է կարծել թէ գաւառաբարբառները ամենուրեք գրական լեզուի աղաւաղումները ըլլան։ Նոյն իսկ Անգլիոյ մէջ, կորճանները շատ ձեւեր ունին որ աւելի նախնական են քան Շէյքսփիրի լեզուն և իրենց բառարանի բառերը ո և է ժամանակամիջոցի դասական հեղինակներու բառարաններէն աւելի ճոխ են շատ մը պարագաներու մէջ» (Science du Langage. P. 58)։

Ե.

Անկարելի և անտրամաբան մտածում մըն է վերջապէս ընդունիլ նոյն շրջանի մէջ լեզուի միութիւն։ Մէկէ աւելի բարբառներ իրարու մօտ ապրած են, ինչպէս ամենահին ժամանակներու, նոյնպէս համեմատաբար նոր ժամանակներու մէջ, մինչեւ որ իրենցմէ մէկը այլ և այլ պարագաներու բերմամբ նախակշռութիւն մը ստանալով՝ գրական մշակութեան կ'արժանանայ, իբրեւ «երջանիկ բարբառ» ինչպէս կոչեց Ա. Հովլաք սրամիտ կերպով և միւսները ստուերի մէջ կը թողու անշուք։

Այն հնաւոր՝ աղօտ անցեալին մէջ երբ Վանայ քերթողները երգեցին իրենց աստուածներուն զօրութիւնը, կարելի չէր որ նո՛յն լեզուն տիրած ըլլար Հնդկաստանի ամբողջ թերակղզին մէջ։ Հելլադա իր այնքան անձուկ հորիզոններուն մէջ ունէր յոնիական, եոլական դորեան գաւառաբարբառները։ Իտալիան լատիներէնը Լատիոնի այն գաւառաբարբառներէն մէկն էր՝ զոր կը խօսէին Հռովմի Պատրիկեան ընտանիքները։ Ըստ Պլուտարքոսի, Կողքիսի մէջ տարբեր գաւառաբարբառներ խօսող երեք հարիւրէ աւելի ցեղեր կային և Հռովմայեցիք ստիպուած էին երեք հարիւր թարգմաններ գործածել այդ ժողովուրդներուն հետ բանակցելու համար։ Այս պատմութեան չափազանցութիւնը կերպով մը մեր չհաշուած իրողութեան ճշմարտութիւնը կը հաստատէ տարբերման մը աւելի։

Որչափ որ ճշմարիտ է թէ գաւառաբարբառներէն մէկը նախակշռութիւն մը ստանալով գրական լեզու մը կը դառնայ, նոյնչափ ստոյգ է նաեւ թէ երբ այս գերակայութիւնը յառաջ բերող պատճառները կամ ազդակները կ'ոչնչանան, միւս գաւառաբարբառները իրենց գոյութիւնը ամէնէն աւելի կարկառուն՝ տիրապետող կերպով ի յայտ կը բերեն։ Այս տեսութիւնը, ինչպէս ուրիշ լեզուներու, նոյնպէս հայերէնի համար ալ ստոյգ է երբ անոր մինչեւ վերջին դարու ամբողջական պատմութիւնը ուսումնասիրելու ըլլանք։ Գրաբարը տեղի տուաւ աշխարհիկ՝ գեղջուկ բարբառին և պոլսահայ լեզուն առաւել քան երբեք, իբրեւ բնական ընթացքով և լեզուաբանական անյեղլի օրէնքով պէտք ունի իր գոյութիւնը երաշխաւորելու համար սնունդ քաղել գաւառաբարբառներու հարուստ գանձարանէն, որոնք հետզհետէ կենսալիր գոյութիւնը երեւան կը բերեն զգալապէս։

Թէ գաւառաբարբառները գրական լեզուի աղաւաղումը չեն, կ'արժէ իրազութիւն մըն ալ մէջ բերել, վստահաբար համոզուելու համար։ Արդի ժամանակներու մէջ միսիոնարներ երբ քրիստոնէական առաքելութեան պաշտօնով ստիպուած են բնիկի վայրենի ցեղերու մէջ, իրենց կրօնամշակական պաշտօնը արդիւնաւորապէս ի գործ դնելու համար կը սորվին այդ ցեղերուն բարբառներէն մէկը, զոր ի գիր առնելով և իբր քաղաքակրթութեան միջոց գործածելով հանդերձ, անուղղակի այդ բարբառին կուտան տեսակ մը նախակշռութիւն միւսներուն վրայ՝ որոնք խառնալեզուի մը (jargon) վիճակը կը ստանան հետզհետէ. թէեւ ժամանակի կարճ շրջանէ մը առաջ այդ գրական նոր փայլ մը ստացող լեզուն չտարբերէր ոչ մէկ բանով իր քոյր բարբառներէն (Մաքս Միւլլէր)։

Զ.

Եթէ մեր մատենագրութեան վրայ ակնարկ մը ձգել ուզենք, լուրջ ուսումնասիրութիւն մը, լուսաւորուած պատմական վկայութեամբ, անժխտելի կ'ընէ գաւառաբարբառներու գոյութիւնը նոյն իսկ Ոսկեդարուն։

Այս շրջանի Թարգմանչաց խումբը, որքան ալ Սահակ-Մեսրոպեան դպրոցին մէջ, որ շարունակութիւնն էր դար մը առաջ սկսուած կրօնական և բարոյական վերածնումին, կը ջանար իւրացնել յունական զարգացած մատենագրութեան ազդեցութեամբ մշակուած ու կոկուած ոստանիկ կամ միջերկրեայ բարբառին լեզուն, այսու հանդերձ իւրաքանչիւրը չէր կրնար զերծ մնալ իր գաւառին յատուկ բարբառին ազդեցութենէն և այդ բանին իբր արդիւնք կը տեսնենք բառագիտական և շարադրական ձեւերու այն զանազանակները (variantes) որոնք գեղեցիկ այլազանութեամբ մը կը գունազեղեն Ե. դարու մատենագրական ոսկեղենիկ լեզուն։

Գ. ՇԱՀԻՆԵԱՆ

ՋԱՏԿԱԿԱՆ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐ, 4 ապրիլ

Պայմանադրական ու բանաձեւուած վերնագիր մըն է վերինը, այնպէս չէ՞, հինցած՝ մաշած վերնագիր մը ինքնին, որ հերուան կարդացածնուս կրկնութիւնը կարդալու ձանձրոյթը գուշակել կու տայ առաջին նայուածքով։ Ա՛յնքան կարդացած եմ այսպիսի գրուածներ, առնոք ա՛յնքան սրպատած, իրարու հետ բաղդատած եմ այսպիսի տափակ, միեւնոյն յաւիտենական նիւթերուն շուրջը պըտուտող Ցանբէքճիներ որ ձանձրոյթի անպատ մթերք մը գոյացած է ներսս՝ այսպիսի գրուածներու հանդէպ։ Եւ հետեւաբար, գրիչը մէկ կողմ նետել չպիտի վարանէի ես ալ հիմակ, երբ խնդիրը՝ Տիարպէքիրի Զատիկին վրայ ըլլալը, որուն մասնաւոր հաճոյքով հանդիսատես եղանք՝ իբրեւ օտարական, հիանալով հաւատացեալ ժողովուրդին սրտագրաւ ջերմեռանդութեան ու անկեղծ կրօնասիրութեան վրայ, որուն նմանը՝ ստոյգ է թէ՝ քիչ տեղեր կը տեսնուի դժբաղդաբար։

Անցողակի առիթ ունեցած ենք մատնանիշ ընել Տիարպէքիրցին ինքնութիւնը յատկանշող այս սրտի մօտիկ պարագան, չմոռնալով թէ՝ ա՛ն ի՛նչ գուրգուրանքով կը վերաբերուի տօնական օրերուն ու աւանդութիւններուն. և աւելորդ ընդհանուր է, հին ու նոր սերունդին համար միանգամայն։

Զատկի առջի օրէն մինչեւ այսօր օտարական մը ինքզինքը բոլորովին տարբեր միջավայրի մը մէջ պիտի գտնէր, ո՛ւր ալ շրջէր, և մանաւանդ եկեղեցիին մէջ, ուր գերազանցօրէն կրօնասէր համայնքի մը անկեղծ պաշտամունքը աչքառու հանգամանք մը առած էր։

Դուրսը, առջի կաթսաներով աւանդական Թանապուրը արդէն սկսած է պատրաստուիլ և հետզհետէ բաշխուիլ եկեղեցւոյ բակը վխտացող ժուռեկներուն, որոնք՝ մեծ ու պզտիկ գոհունակ դիմագծութիւններ կը ցուցադրեն չորս դին։ Հրճուանքի հով մը կը պտտի ամէն կողմ։ Օրը օրին, վարժարաններու աշակերտները կը հաւաքուին իրենց դասատուներուն առջեւ և կ'առաջնորդուին եկեղեցի, ներկայ գտնուելու և մասնակցելու օրուան շքեղ ու միանգամայն սրտագրաւ արարողութիւններուն։ Հոն լեցուած է արդէն երկսեռ խուռն բազմութիւն մը որուն նեղ կու գայ Ս. Կիրակոս Թաղի հոյակապ ու ընդարձակ եկեղեցին իսկ, որուն նմանները՝ ասիական Թուրքիոյ մէջ՝ Կարնոյ և Եդեսիոյ եկեղեցիները միայն կրնան համարուիլ։ Ա՛յսպէս, փառաւոր կերպով կատարուեցան Դանրաշէքի, Ոտնլուայի և միւս՝ իրարմէ սրտագրաւ արարողութիւնները, որոնց ներկայ գտնուեցաւ Տիարպէքիրցին՝ օրինակելի ջերմեռանդութեամբ սրտառուչ աղօթքի ժամեր անցընելով եկեղեցւոյն մէջ։ Ընդարձակ եկեղեցին լեցնող հազարաւոր անձերուն մէջ, հաւատացէ՛ք որ որ քիչեր, խիստ քիչեր կը գտնուէին ս՛ակ դիտելու համար եկած. մինչ ուրիշ շատ տեղեր՝ ինչպէս դիտուած է՝ ժամուորներուն գրեթէ բոլորը ուշինչ նկատումներով է որ եկեղեցի կը մտնեն, այն ալ շաբաթը հազիւ քանի մը անգամ։

Բոլոր աստղմէն ու աւուր պատշաճի քարոզներէն զատ, է՛ն սիրուն էր դըպրոցական պճլիկներուն ներդաշնակ երգեցողութեան հետ շատերու կողմէ կարդացուած զակական գիրքերուն շարքը։ Եկեղեցական կազդուրիչ մթնոլորտին մէջ, այդ մատղաշուկներուն պզտիկուց ընտելանալը հաճոյքով կը դիտէր մարդ, և միեւնոյն առեն անոնց միամտուկ, անձկոտ ու փոխն ի փոխ զուարթ կեցուածքն ու շարժուածքը մանկութեան վերյուշումներ կ'արթնցնէր մարդուս սրտին մէջ, վայրկենական ինքնամոռացումի պէս անուշութիւն մը նուիրելով անոր։ Աղուոր կարգադրութեամբ մը, Դանիէլը կարդալու հաճոյքը և մանկական փառքը սահմանուած էր այս անգամ 12—13 տարու որբուկի մը, Խոսրով Գազազեանի, որուն ճարիկը ծուռ ու համեստուկ շարժուածքին՝ ցայտուն ուրախութեան մը թրթռումները զուգորդուած էր այս հեղ, ու կարդաց, շատ աղուոր ալ կարդաց անիկայ, իր մանկական բոլոր կորովն ու ճիգը նուիրելով ընթերցումին։ Մեր կողմերը, ինչպէս գրեթէ ամէն տեղ ալ, Դանիէլը կարդալու փառքը միակ հարուստ տղոց կը վիճակուի, որոնք այս առթիւ մէկ երկու մեճիտ եկեղեցիին նուիրել կը բարեհաճին…։

Եկեղեցական շրջանակին մէջ աչքի զարնող ընդհանուր տեսարաններէն մէկ մասը այս համառօտ տողերով ներկայացնելէ ետքը, ա՛լ կրնաք երեւակայել թէ՝ Զատիկը ի՛նչ շքով ու հաւաքով կը տօնուէր ամբողջ քաղաքիս մէն մի հայ ընտանեաց մէջ։ Գեղեցիկ զուգադիպութեամբ մը՝ այս տարի Ապրիլ մէկն ալ Զատիկին կը միանայ և որով խրախճանքները կը կրկնապատկուին՝ և աւելի ոգեւորութիւն կը ստանան։ Ապրիլ մէկի օրը, գաւառներու մէջ, մեծագոյն կատակն ու զբօսանքը՝ զիրար խաբելն է. — մէկը այսինչին առարկայ մը, բան մը կ'առնէ պատրուակի մը տակ. Ապրիլ մէ՛կ ըսածին պէս ա՛լ այդ առարկան ամենայն իրաւամբ խաբողինը կ'ըլլայ։ Ասիկա ըսի խորհելով թէ՝ շատերդ անտեղեակ էք այս սովորութեան. բայց կարծեմ ամէնքդ ալ գիտէք թէ Զատկի շաբթուն, հաւերն ալ՝ կարմրահաւկիթ կ'ածեն, է՛ն սիրած առարկան պճլիկներուն, որոնց ձեռքն ու գրպանը կարմրուկ հաւկիթներով կը լեցուին։

Զատկական այցելութիւններու շարքին մէջ, ամէնէն աղուոր տպաւորութիւնները պահեցինք մեր ազգային արակ. Որբանոցին ու Ամերիկեան արակ. և իգ. Որբանոցներու մէջ անցուցած քանի մը վայրկեաններէն։ Ու Զատիկն ալ տարբեր հրապոյրով մը կը ցուցադրուէր մեզ հոն, այդ մանկական միջավայրերուն մէջ։ Ամեր. ազգայինները ըստ Նոր-տոմարի թէեւ տօնած են Զատիկը քանի մը օր առաջ, սակայն գովելի համակրութեամբ՝ Որբանոցներուն զատկական սարքուածք մը տուած էին, և որբերն ու որբուհիները նոր հագուստներով զգեստաւորելով կարմիր հաւկիթ բաշխած էին անոնց։ Ուրիշ առեն մատնանիշ ըրածնիս կրկնել չուզելով՝ զանց կ'ընեմ ի վեր հանել Տիարպէքիրի Ամեր. եկեղեցւոյն կողմէ ցոյց տրուած գովելի անխտրականութիւնն ու երկուստեք անխախտ պահուող համակրալից յարաբերութիւնները։

Ազգային որբանոցը մանաւանդ՝ շատ մաքուր, կանոնաւոր ու, կրնամ ըսել, ճոխ է. շէնքը օդասուն ու կոկիկ, որբանոցին բոլոր մասերն ալ մաքուր են։ Իսկ սնունդի, որբուհիներու պարուածքին ու մաքրութեան մասին ուրիշ առթիւ գրած ըլլալով բաւական կը համարիմ։ Մենք զիրենք շատ երջանիկ միջավայրի մը մէջ գտանք այս անգամ ալ։ Ոչ նուազ գոհունակութեամբ մեկնեցանք նաեւ մեր Ազգ. Որբանոցէն, որբերը Զատկի նոր հագուստներին հագած էին և ուրախ զըւարթ կը ցատկռտէին։ Որբանոցի սենեակներէն մէկուն մէջ հազիւ հանգչած էինք, երբ դուրսէն որբերու շարք մը ներս գալ սկսաւ. կու գային «Քրիստոս յարեաւ» ըսելու՝ խրախճանքերը զատ զատ՝ և ձեռքերնիս համբուրելու։ Քանի մը վայրկեանէն հազիւ լրացաւ 40 որբերու այս տողանցումը. բայց այնքան այլազան ու սիրուն պէսպիսութիւններ կը ներկայացնէին խրախճանքերը իր կազմին, որ մոռցանք այս առթիւ կրած ձանձրոյթնիս։

Տիարպէքիրցիին նահապետական հաւատքի կրօնասիրութիւնն ու ընտանեկան-ընկերական ինքնատիպ պարուածքը սրանց գնահատողներէն ենք, համոզուած ըլլալով թէ՝ ժողովուրդի մը մտաւոր զարգացումը ա՛յն առեն երաշխաւորելի կրնայ նկատուիլ՝ երբ անոր հիմը կազմէ կրօնական-բարոյական հաւատքի կազդուրիչ զօրեղութիւնը. օրինակներ շատ կան մեր անհամեմատ զարգացած ազգերու մէջ։ Ու կը խորհիմ թէ՝ ա՛յսպիսի ժողովուրդ մը որքան պիտի օգտուէր՝ շնորհքով դպրոցներ ունենալով, որոնց յառաջդիմութիւնը ապահովուած ըլլար գէթ տասնեակ մը տարիներ։ Միացեալ վարժարաններուն կարօտը չէ՛ որ կը քաշենք. անոնցմէ շատերը սկեպտիկութեան տարածումին պատճառ եղան միամիտ գեղջուկներուն ու անուս քաղքցիներուն մէջ։ Տեղական միջավայրին պահանջներուն համապատասխանող, և առանց ժողովուրդին ու նոր սերունդին բարոյական-կրօնական տաղանդին ըմբռնումները խախտող վարժարաններ են որ ճշմարիտ օրհնութիւն մը պիտի դառնան Տիարպէքիրի համար։

Ուրեմն յառաջդիմութիւն և տոկուն զարգացում կը մաղթեմ հիմնուած մեր ունեցած վարժարաններուն, որոնց կրթական յառաջդիմութեան մխիթարական յոյսեր կը ներշնչեն մեզի, այժմէն իսկ։

Լ. ՍՐԱՊԵԱՆ

—)(162)(—

ԺՈՐԺ ՊՐԱՏԷԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԼՈՒՍՆԻ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԿՈՅՍԸ

ԻԱ.

—Մայա-Նիամա չի քնանա՞ր բնաւ, ըսաւ Հաիմ։

—Հակառակ ըրած ճիգերուս՝ քունս չի գար երբեք։

—Աւելի լաւ, Մայա-Նիամա յոգնութիւն չպիտի զգայ՝ երբ գիշերը ճամբորդէ։ Ցերեկը պիտի կրնայ քնանալ։

Նիամա զարմանք ձեւացուց ճամբորդել բառին վրայ։

—Այ՛ո, շարունակեց Հաիմ։ Մայա-Նիամա իր բնակութեան տեղը պիտի փոխէ, որովհետեւ անհրաժեշտ է։

Հաիմ անխոհեմաբար արտասանած էր անհրաժեշտ բառը, ինչ որ ինքն ալ զգաց Նիամայի դող կերպարանքէն. ուստի իր սխալը դարմանելու համար աւելցուց յանկարծ.

—Գիտէ՞ք թէ ձեր վրայ ձեռք վերցնելու համարձակող սրբապիղծները մահուամբ պատժուեցան։

—Կը ստես, թշուառական, անոնք ողջ են և ատոր ապացոյցը սա է թէ կը ջանաս զիս հեռու պահել անոնց յարձակումներէն, ըսաւ Նիամա բարկութեամբ։

Բայց զգալով իր ըրած անխոհեմ խօսքերը, ինքզինքը զսպեց ու համակերպութեան շեշտով մը աւելցուց.

—Այո՛, անողոք եղած էք անոնց նկատմամբ. Զիւլիմա հաղորդեց ինծի։

—Ես չխառնուեցայ այդ գործին, պատասխանեց Հաիմ։ Անոնք կանոնաւորապէս դատապարտուեցան Թատհուր իշխանին վճիռովը։

—Ե՞րբ պիտի մեկնիմ հոսկէ։

—Այս գիշերուն իսկ։

—Զիւլիմա պիտի ընկերանա՞յ ինծի։

—Ոչ, առանձին պիտի մեկնիք գահաւորակի մը մէջ։ Ուրեմն պատրաստ գտնուեցէք. ըսաւ Հաիմ։

Այս խօսքերէն յետոյ՝ Հաիմ դուրս ելաւ հարկ եղած հրամանները տալու համար։ Գահաւորակը պատրաստ էր արդէն, ուր քիչ յետոյ Նիամա բազմեցաւ. չորս փաքիրներ կը տանէին զայն։ Հաիմ ձիու վրայ հեծած կ'ընկերանար։ Հազիւ քիչ մը տեղ ճամբայ առած էին՝ երբ մարդ մը անտառին մէջէն դուրս խոյանալով՝ Հաիմի ձիուն սանձին փաթթուեցաւ։ Կենդանին խրտչելով քիչ մնաց վար պիտի ձգէր իր տէրը, սակայն անծանօթը այնքան ուժով բռնած էր որ արգիլեց անոր իյնալը։ Հաիմ ձեռքը գտնուած խարազանը շարժեց՝ հարուածելու համար զայն։

—Ո՛վ ըլլալս չէ՞ հասկցար. թշուառակա՛ն. ո՞ւր կը տանիս աղջիկս ըսաւ անծանօթը։

—Ի՞նչ, քու աղջիկդ կ'ըլլայ։

—Ես Սանկա-Միթան եմ, անոր համար իմ աղջիկս է ան։ Իմ սիրելի աղջիկս, իմ սիրելի Նիամաս կ'ուզեմ։

—Լաւ խայտառակ, Պրահմայի նուիրուած կոյս մը ինչպէս քու աղջիկդ կ'ըլլայ։

—Կը ստես, կը ստես պատասխանեց Սանկա-Միթա։ Դեղին Մարգրիտ Փրանսացիի մը հետ ամուսնացած և անոր հետ յարաբերութեան մէջ գտնուած է. հետեւաբար՝ ա՛լ պիղծ կը համարուի քեզի համար։

Գահաւորակը տանողները երբ այս բուռն խօսակցութիւնը լսեցին, իսկոյն կանգ առին՝ հասկնալու համար տեղի ունեցածը։ Հաիմ այդ միջոցին ծերունիին ըսաւ.

—Եկո՛ւր, աղջիկդ տես, սա գահաւորակին մէջն է։

Սանկա-Միթա ձիուն սանձը թողլով երբ կը յառաջանար՝ Հաիմ ծայրը երկաթապատ իր խարազանը իջեցուց անոր գլխուն։ Սանկա-Միթա անշունչ փռուեցաւ։

Հաիմ գահաւորակը տանողներուն ցոյց տալով ծերունիին մարմինը, ըսաւ.

—Կը տեսնէ՞ք այս մարդը. Պրահմայի չհնազանդելուն համար չարաչար սատկեցուցի։

Չորս փաքիրները գլուխնին երկրպագեցին, իբր հաւանութեան նշան։

Սանկա-Միթա չէր մեռած՝ խարազանին ծայրի երկաթը լայն վէրք մը բացած էր գլխուն վրայ, ուրկէ առատ արիւն կը հոսէր։ Վիրաւորուելէն կէս ժամ յետոյ սթափեցաւ ու դժուարաւ ոտքի վրայ կանգնելով.

—Աղջի՛կս, գոչեց ցաւագին շեշտով մը։ Անիծեալը յափշտակեց տարաւ աղջիկս։

Արշալոյսը նոր կը ծագէր. Սանկա-Միթա ոտքի ելած առեն նշմարեց որ արիւն կար մատներուն վրայ, ինչ որ զարմանք պատճառեց իրեն։ Բայց քիչ յետոյ վէրքին սուր ցաւը զգալով՝ հասկցաւ թէ իրն էր այդ արիւնը և ոչ թէ իր աղջկան, զոր պահ մը այնպէս ենթադրած էր։

Իր ամբողջ ուժը ժողվելով ճամբայ ինկաւ դէպի այն մենաստանը, ուր պահ մը առաջ փակուած էր իր աղջիկը։ Երբ հոն հասաւ՝ պահապաններն ու փաքիրները արհամարհանքով մերժեցին ծերունին, որ Պրահմայի կողմէ պատժուած ենթադրեցին։ Սանկա-Միթա յուսահատ իր ճամբան շարունակեց, ուշադրութեամբ հետեւելով Հաիմի և գահաւորակը տանողներուն հետքերուն։ Թէեւ վիրաւոր՝ սակայն իր աղջկան սիրոյն համար մինչեւ իրիկուն քալեց։ Երբեմն կը կորսնցնէր Հաիմի և փաքիրներուն հետքերը. այն առեն խոտերուն մէջ կը փնտռէր, և երբ գտնէր՝ մեծ ուրախութիւն մը կը զգար։ Վերջապէս հասաւ ճամբայ մը՝ որ երկուքի կը բաժնուէր. մէկը դէպ ի Պէնար կ'առաջնորդէր, իսկ միւսը դէպ ի անտառ մը։ Սանկա-Միթա նշմարեց որ հետքերը այդ անտառին մէջ կը շարունակուէին, ինչ որ սարսուռ պատճառեց խեղճ ծերունիին։

—Վա՛յ աղջիկս, ալ կորսնցուցի քեզ։ Ալ ո և է յոյս չմնաց։

(Շարունակելի)

Քաղաքական Լուրեր

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլիա եւ Իտալիա.— Վիեննական լրագիրներուն կարծիքը.— Ֆրանսա եւ Ռուսիա.— Պ. Տէլքասէի ուղեւորութիւնը.— Զարին նուէրը.— Ռուսիոյ կայսեր ուղեւորութիւնը։

Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ հետեւեալը կը գրէ.— «Իտալիոյ քաղաքական միջավայրերուն եւ մանաւանդ Հռոմի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ մեծ յուզում առաջ բերաւ Թայմզին Բարիզի թղթակցին ընդարձակ և կարեւոր մէկ նամակը։ Պ. Պլօվից այդ նամակին մէջ կ'ըսէ թէ Թուլոնի տեսակցութեններէն ի վեր Իտալիա քաղաքական նոր ընթացքի մը կը հետեւի Անգլիոյ հանդէպ և թէ այդ երկու տէրութիւններուն միջեւ ի վաղուց անտի գոյութիւն ունեցող բարեկամական յարաբերութիւնները վերջերս սկսած են ցրտանալ։ Հաւանական է որ այն լուրը թէ Թուլոնի տեսակցութենէն յետոյ Իտալիա նոր շաւղի մը մէջ դրած է իր արտաքին քաղաքականութիւնը, առաջ եկած ըլլայ՝ Իտալիոյ ու Ֆրանսայի միջեւ աֆրիկեան գործերուն համար համաձայնութիւն մը գոյացած ըլլալու զրոյցէն։ Կարելի է նաեւ որ Թայմզին այդ հրատարակութեան նպատակը եղած ըլլայ պարտաւորել Իտալիան որ իր քաղաքականութեան մասին բացորոշ յայտարարութիւններ ընէ։ Այդ կերպով կատարելապէս երեւան պիտի ելլէ Անգլիոյ և Իտալիոյ յարաբերութեանց հանգամանքը։ Թուլոնի հանդէսներուն և արարողութեանց անսովոր բան մը չունենալը եթէ նկատողութեան առնուի, հարկ չի մնար Իտալիոյ կողմէ որ և է յայտարարութեան սպասել։ Իտալիոյ բարձրաստիճան շրջանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ Վիքթօր Էմմանուէլ թագաւորը, որ իր հպատակներուն պէտքերուն և բաղձանքներուն կատարելապէս հմուտ է, շատ դիւրաւ պիտի չզոհէ բարեկամութիւն մը՝ որուն այնքան լաւ արդիւնքները տեսնուած են մինչեւ հիմա։ Միջ. Եւրոպայի մէջ զրոյց կայ թէ Վիքթօր Էմմանուէլ թագաւորը շատ հակամէտ է Ռուսիոյ կայսեր և թէ Իտալիոյ ու Ֆրանսայի միջեւ կարգադրութեան եղանակ մը կը պատրաստուի, սակայն սա ստոյգ է թէ բնաւ պիտի չհրաժարուին՝ Իտալիան այլուստ տարիէ ի վեր Անգլիոյ միացնող կապերը։»

—Պէլլէսի Նօյէ Նախրիխէն լրագիրը Բեդերսպուրկէն նամակ մը ստացած է որ սապէս կը խօսի Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարին ուղեւորութեանը վրայ.— «Ռուսիոյ պաշտօնական շրջանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ ռուս կառավարութիւնը կարեւորութիւն կուտայ Պ. Տէլքասէի ուղեւորութեանը, սակայն միւս կողմէ կ'աշխատուի թեթեւցնել Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարին մինչեւ Բեդերսպուրկ ուղեւորելուն՝ օտար երկիրներու մէջ առաջ բերած տպաւորութիւնը։ Զանազան կարծիքներու և ենթադրութիւններու պատճառ կ'ըլլան Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարին և Ռուսիոյ ելմտական նախարարին յաճախակի տեսակցութիւնները. այդ մասին կարելի չէ ճիշդ գաղափար մը կազմել։ Ինչ որ ալ ըլլայ, սակայն, սա յայտնի է թէ Ռուսիոյ ելմտական նախարարը շատ դրամի պէտք ունի։ Պ. Տէլքասէ Ռուսիոյ պաշտօնական շրջանակներուն մէջ Ֆրանսայի կարգ մը պահանջումները հաղորդեր է, ըսելով որ Ռուսիա եթէ ատոնք ընդունի, Ֆրանսա ուզածին չափ դրամ փոխ պիտի տայ Ռուսիոյ։ Ամէն պարագայի մէջ Պ. Տէլքասէի ուղեւորութեան քաղաքական նպատակ մը ունենալը պէտք եղածէն աւելի կ'ապացուցանէ Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարներու Բեդերսպուրկի կայս. պալատան մէջ երկարօրէն տեսակցիլը։»

—Ռուսիոյ կայսրը Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարին նուիրեց յասպիսէ տուփ մը որուն վրայ կայ Նիքոլայ Բ.ի մանրանկար կենդանագիրը՝ շքեղ ադամանդներով զարդարուած։

—Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Ռուսիոյ կայսրը և կայսրուհին մօտերս Անգլիա ուղեւորելով պիտի այցելեն Կլասքոյի արուեստահանդէսը։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Վայմարի դքսուհին.— Վիլհէլմ կայսեր բանախօսութիւնը.— Պատէնի դուքսը.— Վիլհէլմ կայսեր նամակը։

Գերմանիոյ կայսրը չորեք օրը Իզէնախ (Վայմարի դքսութեան մէջ) ժամանեց և ընդունուեցաւ դուքսին ու բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն կողմէ։ Իրիկուան, դուքսին պալատան մէջ շքեղ հացկերոյթ մը տրուեցաւ։ Դուքսը բաժակաճառ մը արտասանելով յայտարարեց թէ միշտ հաւատարիմ պիտի մնայ Գերմանիոյ կայսեր։ Վիլհէլմ Բ. պատասխանելով ըսաւ.

«Մեր երկու դերդաստանները միացնող կապերը անքակտելի են։ Գերմանիոյ կայսրութիւնը հաստատուած ատեն Վայմարի դքսութիւնը մեծ դեր մը խաղաց։ Միշտ այս դքսութեան մէջ գտնուած են՝ միաբանութեան գաղափարը ժողովուրդին մէջ տարածող հրապարակագիրները։ Իրբեւ պաշտպան Գերմանիոյ մեծութիւնը պահպանող գիտութեանց և արհեստներուն, ձեր կենացը բաժակ կը պարպեմ։»

—Պատէնի դուքսին բանակը մտնելուն վաթսունհինգերորդ տարեդարձին առթիւ Վիլհէլմ կայսրը ինքնագիր նամակ մը ուղղեց անոր, յիշելով դուքսին կողմէ Գերմանիոյ մատուցուած մեծամեծ ծառայութիւնները և յոյս յայտնելով որ դուքսը տակաւին շատ տարիներ հաւատարմութեան մարմնացումը և պարտաճանաչութեան օրինակ պիտի հանդիսանայ։

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

Բօքսըրները.— Շան Սիի մէջ սով.— Վարչական յանձնաժողով մը.— Զինուորական գործողութիւններ.— Միսիոնարներ։

Բաօ—Թինկ—Ֆուի հարաւային կողմը նորէն հազարի չափ Բօքսըրներ երեւցան. ասոնք կը կողոպտեն ու կը քանդեն շրջակայ գիւղերը, որով գիւղացիները խմբովին Բաօ—Թինկ—Ֆու կ'ապաստանին։ Բօքսըրները կը քալեն Մանկ—Չէնկ քաղաքին վրայ՝ ուր քսան գերման զինուորներ գրաւած են։ Միջազգային զինուորներու հրամանատարը այդ պատճառով միջոցներ ձեռք առած է։ Բաօ—Թինկ—Ֆուի բնակիչներուն մէջ մինչեւ մէկ աստիճան յուզում կը տիրէ. կը վախցուի թէ միջազգային զինուորները մեկնելէ ետքը՝ ասոնք նորէն ցաւալի դէպքերու պատճառ ըլլան։

—Շան—Սիի մէջ ահագին սով կը տիրէ։ Տասնըմէկ միլիոն հոգի գրեթէ զուրկ են ամէն տեսակ սնունդէ։

—Բէքինի ամերիկեան դեսպանատան գործակատարը կը հեռագրէ իր կառավարութեան թէ Չինու խնամակալուհին վարչական յանձնաժողով մը կազմեր է հանրային գործերը վարելու համար։ Այդ յանձնաժողովը կը բաղկանայ այն երեք նախարարներէն որոնք Սի—Նկան—Ֆու կը գտնուին արքունիքին հետ, ինչպէս նաեւ Ջինկ—Լիէ և Բիէն—Բէանկէ՝ որոնք Բէքին կը բնակին։ Այնպէս կ'ենթադրուի թէ այդ յանձնաժողովը շատ պիտի դիւրացնէ Չինու կառավարութեան և օտար դեսպաններուն միջեւ կատարուած բանակցութիւնները։»

—Բէքինի միջազգային զինուորներուն ընդհանուր բանակետը սա հեռագիրը առնուեր է անգլիական սպայէ մը՝ որ Բաօ—Թինկ—Ֆուէն մեկնող ֆրանսական զօրագունդին կ'ընկերանար.— «Անցեալ երեքշաբթի, գերմանական զօրախումբերը հալածեցին չինական զինուորները՝ որոնք Բու—Չէուի ու Շան—կէն—կլինի կիրճերը կը գրաւէին, և Շան—Սիի նահանգը մտան։ Հալածումը շարունակուեցաւ 25 քիլօմէթր տարածութեան վրայ, և բուռն ճակատամարտներ կատարուեցան։ Ֆրանսացիները միացած էին պահպանելու լեռներուն անցքերը։ Արշաւախումբին նպատակը, այսինքն Չի—Լիի նահանգին չինական զինուորներուն հեռացումը՝ իրագործուած ըլլալով գերման զինուորները անցեալ հինգշաբթի վերադարձան և Ֆրանսացիներն ալ հեռացան լեռներու անցքերէն՝ զորս կը պահպանէին։

—Շան—Թունկի հարաւային նահանգէն կը հեռագրեն թէ միսիոնարները նոյն տեղը վերադարձեր են։ Ժողովուրդը լաւ ընդունելութիւն մը ըրեր է անոնց։ Փոխարքային հրամանով պաշտօնատարները հրաման ստացան ընդունիլ միսիոնարները, որպէս զի ժողովուրդը տեսնէ պաշտօնեաներուն լաւ զգացումները Եւրոպացիներուն հանդէպ։ Փոխարքան վարձատրութիւն խոստացեր է այն բոլոր գիւղացիներուն՝ որոնք վերջին երեք տարիներու մէջ չեն խոշտանգած քրիստոնեաները։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Պ. Տէրուլէտի պատուանշանը։— Ընկերվարականները.— Ջրանցք մը.— Մարսիլիա.— Մատնութեան գործ մը։

Ֆրանսայի դատական նախարար Պ. Մոնիի և Պատուոյ Լէգէոնի Խորհուրդին միջեւ որուն նախագահն է Տավօ զօրավարը՝ դուքս Օէրշթատի, բուռն վէճ մը ծագեցաւ որ կրնար մեծադղորդ հրաժարականներու պատճառ ըլլալ։ Պ. Մոնի, կառավարութեան անունով, պահանջեց Պ. Բօլ Տէրուլէտի անունը ջնջել Պատուոյ Լէգէոնի ցանկէն, քանի որ Գերագոյն Ատեանին կողմէ տասը տարի արտաքսուելու դատապարտուած է։ Պատուոյ Լէգէոնի Խորհուրդին անդամներէն մէկ քանին չուզեցին համակերպիլ, ըսելով որ Պ. Տէրուլէտի արարքը պատուոյ դէմ մեղանչում մը չէ, և թէ մնաց որ, իրաւագիտական տեսակէտով Գերագոյն Ատեանին ձեռնհասութեանը կը պատկանէր, ընդհանուր դատախազին պահանջման վրայ, վճռել Պ. Տէրուլէտի անունին ջնջուիլը Պատուոյ Լէգէոնի ցանկէն, ինչ որ չըրաւ։ Խորհուրդին այն անդամներուն մէջ որոնք կ'ընդդիմանան դատական նախարարին պահանջման, կան Տավօ զօրավարը և Լըֆէվռ ծովակալը։ Տէրուլէտի ամէնէն ջերմ պաշտպանն է Պ. Սիւլլի Բրիւտոմ։ Նախարարութիւնը կը վարանի պաշտօնանկ ընել նշանաւոր բանաստեղծը։

—Ֆրանսայի կրթական նախարարութիւնը շրջաբերականով մը ծանուցած էր թէ նախնական ու երկրորդական վարժարաններու ուսանողները չմասնակցին որ և է դաշնակցութեան կամ կուսակցութեան։ Ասոր պատճառը այն է թէ դպրոցականներու մէջ ընկերվարական գաղափարներ կը տարածուին։ Այդ նպատակով դաշնակցութիւն մը կազմուած է որ յայտարարութիւն մը ուղղած է բոլոր վարժարաններուն.

—Ֆրանսայի արեւելեան և հիւսիսային նահանգներուն առեւտրական տասներկու սենեակները, Շառլվիլի մէջ համաժողով մը գումարելով, որոշեցին վաթսուն միլիոն Ֆր.ի փոխառութիւն մը կնքել՝ Նանսիէն մինչեւ Մէթզ ու Լոնկվի մեծ ջրանցք մը շինելու համար։

—Ֆրանսայի մէջ կատարուած մարդահամարի արդիւնքովը Լիոն կը կորսնցնէ իր դիրքը՝ իբրեւ երկրորդ քաղաք Ֆրանսայի՝ ի նպաստ Մարսիլիոյ։ 1896ի մարդահամարին ատեն Մարսիլիա ունէր 447,334 բնակիչ և Լիոն՝ 466,028։ Այդ թուականէն ի վեր Մարսիլիոյ բնակիչներուն թիւը 47,425 հոգի աւելցած է և Լիոնի բնակիչներուն թիւն ալ 12,783 պակսած է, այնպէս որ Մարսիլիա հիմա ունի 494,769 բնակիչ և Լիոն՝ 452,245։

—Բուժէնթրիի զինագործարանին մէջ գործուած մատնութեան համար (ինչպէս երէկ ծանուցինք) կատարուած քննութիւնը հաստատած է թէ այն երկու գործաւորները որոնք Սթէֆան Նոհանովիցի միջոցաւ Քրուբի զինագործարանին կը հաղորդէին ֆրանսական թնդանօթներու և ռումբերու յատուկ պողպատներու շինութեան գաղտնիքը, ժամանակ ունեցեր են Քրուբի զինագործարանին հասցնելու անոր պէտք եղած թուղթերը։ Այդ գործաւորները՝ Ժիվօնէ ու Մարանտօ 190 հազար Ֆր. պիտի ստանային իբրեւ վարձք իրենց մատնութեան, և առաջինը Քրուբի զինագործարանին մէջ պաշտօնի պիտի կոչուէր։ Ասոնց ընկերները՝ ուրիշ երկու գործաւորներ հազար Ֆր. պիտի ստանային և Քրուբի զինագործարանին մէջ պաշտօնի պիտի կոչուէին երկու հարիւրական Ֆր.ի ամսաթոշակով։ Կ'ըսուի թէ այդ գործաւորները Աւստրիոյ, Ամերիկայի ու Սպանիոյ ալ առաջարկեր են զանազան յատակագծեր ևն. յանձնել։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Նոր տուրքերը.— Հանքածուխի տուրքը.— Դժգոհութիւններ.— Պ. Հէրպէրթ Կլատսթըն.— Ազատականները։

Լոնտոնէն ապրիլ 27 թուական հեռագիր մը կ'ըսէ թէ լրագիրները միշտ կը խօսին նոր տուրքերու խնդրին վրայ։ Անգլիոյ ելմտական նախարարը նոյն օրը քանի մը պատուիրակութիւններ ընդունած է։ Հանքածուխի տուրքն է որ ամէնէն աւելի խնդրոյ առարկայ կ'ըլլայ։ Կալլէսի երկրէն և հանքային հիւսիսային երկիրներէն պատուիրակներ ղրկուեցան, բայց և ոչ մէկը կրցաւ փոփոխութիւն մը ձեռք բերել։ Ելմտական նախարարը միշտ կ'ըսէ թէ կարելին պիտի ընէ որպէս զի հանքածուխի տուրքին քուէարկուելէն առաջ կնքուած պայմանագրութիւնները զերծ մնան, բայց թէ օրէնքը բնաւ պիտի չփոխուի։ Պ. Հէրպէրթ Կլատսթըն, Լիտսի մէջ բանախօսելով յայտարարեց թէ ազատական կուսակցութիւնը հակառակ է հանքածուխի և շաքարի տուրքերուն։ Յարեց թէ ազգը պարտաւոր է որ և է եղանակով վճարել պատերազմին ծախքը և թէ ազատական կուսակցութիւնը առ այժմ տրամադիր չէ իշխանութեան անցնիլ, վասն զի քանի որ պահպանողականները ապակին կոտրեցին, պէտք է որ անոր կտորները իրենք հաւաքեն։ Ազատականները հիմակուհիմա գոհ են՝ պահպանողականներու թողլով իշխանութիւնը, որպէս զի ազգը հասկընայ թէ հիմնուած դաշինքը անկարող է նոյն իսկ իր քաղաքականութեան խնդիրները լուծելու։ Ազատական կուսակցութեան թերթերն ալ միեւնոյն կարծիքը կը յայտնեն։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լորտ Սոլզպէրիի կեանքէն մանրադէպեր.— Երկու եկեղեցականներ.— Բարիզի ռուսական նախկին զինուորական կցորդին յայտարարութիւններ.— Շուէտ եւ Նորվէկիա.— Ամրութեանց ծրագիր.— Կրաֆօֆօն.— Զուարճալի պատմութիւն մը։

Ցաճախ ըսուած է թէ Լորտ Սոլզպէրի իր երիտասարդութեանը՝ Աւստրալիոյ մէջ ոսկիի խուզարկու եղած է։ Նախարարապետին վերջին կենսագիրներէն Պ. Արթիւր Մի կ'ուղղէ այդ կարծիքը։ Լորտ Սոլզպէրի հանքագործ մը չէ եղած երբեք. իրաւ է թէ ոսկեհանքերու երեւան ելած ատեն ինք Աւստրալիա կը գտնուէր։ Այդ նոր ճարտարարուեստին մեծ ծաւալէս շահագրգռուած է և նոյն իսկ տեղւոյն վրայ քանի մը օր ուսումնասիրած է զայն։ Սակայն երբեք բրիչ ու մաղ չէ գործածած։ Պ. Արթիւր Մի Լորտ Սոլզպէրիի այն ժամանակի կեանքէն մանրադէպ մը կը պատմէ։ Նախարարապետը, որ այն ատեն Լորտ Ռոպէրթ Սէսիլ կը կոչուէր, երկրին ներսերը առանձին պտըտած ատեն անտառի մը մէջ կորսուեցաւ։ Երբ կը յուսահատէր ճամբան գտնելու, երկու եկեղեցականներ նշմարեց իրմէ քիչ մը հեռուն. իսկոյն ընդառաջ գնաց անոնց, այն յոյսով թէ կրօնքի պաշտօնեաները ուղիղ ճամբան ցոյց պիտի տան իրեն։ Երկու եկեղեցականները այդ անծանօթը նշմարելնուն պէս՝ կծիկը դրին իրենց բոլոր ուժովը վազելով։ Որով Լորտ Ռոպէրթ Սէսիլ ստիպուեցաւ ինքնիրեն գտնել ճամբան։ Քանի մը օր յետոյ այդ խորհրդաւոր վարմունքին բացատրութիւնը ստացաւ պաշտօնական հացկերոյթի մը մէջ։ Լորտ Ռոպէրթ լսեց որ անտառին մէջ հանդիպած եկեղեցականներէն մէկը միւսին կ'ըսէր ցած ձայնով և զինքը ցոյց տալով. «Ո՛հ, սիրելիս, նայեցէք սա մարդուն. անտառները չափչփող է, որ անցեալ օր մեր վրայ յարձակեցաւ։»

—Ֆրանսական Կոլուա թերթին խմբագիրներէն մէկը տեսակցութիւն մը ունեցեր է Բարիզի ռուսական դեսպանատան նախորդ զինուորական կցորդ գնդապետ Կոմս Մուրավիէֆի հետ, Բարիզէն մեկնելուն առթիւ, որ ըսեր է. «Իմ մեկնումիս պատճառը ամէնէն աւելի ձեր թերթին կողմէ ճիշդ բացատրուեցաւ, որ կարծես անհամաձայնութեան կը վերագրէ ձեր կառավարութեան ու իմ միջեւ, կարգ մը զինուորական խնդիրներու համար։ Երբեք գաղտնի պահած չեմ իմ կարծիքս ի մասին ֆրանսական բանակին համար ծրագրուած բարենորոգումներուն։ Այդ կարծիքը բոլորովին անձնական է, և որովհետեւ ես զինուոր մըն եմ և ոչ թէ դիւանագէտ մը, ուստի հարկ չզգացի այդ կարծիքը ծածկելու ձեր նախարարներուն և մանաւանդ Պ. Տէլքասէի հետ ունեցած տեսակցութեանցս միջոցին։ Միշտ այնպէս կը հաւատամ թէ ֆրանսացի և ռուս միացեալ երկու ժողովուրդներուն զինուորական ուժը ամէնէն ստոյգ երաշխիքն է եւրոպական խաղաղութեան. և եթէ իմ հաւանութիւնս չյայտնեցի ֆրանսական բանակին մէջ մուծուած փոփոխութիւններուն, և զորս չպիտի թուեմ հոս, պատճառը սա է որ ֆրանքօ-ռուս դաշնակցութեան հաստատ մնալուն մեծապէս նպաստած եմ ու կը շահագրգռուիմ։ Ասոր ապացոյց են գերման թերթերը՝ որոնք միաձայնութեամբ գոհունակութիւն կը յայտնեն Բարիզէն մեկնելուս համար, որուն շարժառիթը կը նկատեն նմանապէս ֆրանսական զինուորական բարենորոգումներու մասին ունեցած հակառակութիւնս։» Սիէկլ թերթը տարբեր կերպով կը բացատրէ Կոմս Մուրավիէֆի Բարիզէն հեռանալը։ Այդ լրագիրը կ'ըսէ թէ ռուսական նախորդ զինուորական կցորդը իր կառավարութեան կողմէ կանչուած է սա պատճառով որ «Ֆրանսայի մէջ աւելի ներքին քաղաքականութեամբ զբաղած է քան զինուորական գործերով» մանաւանդ որ հին զինուորականներու Ընկերութեան ընդհանուր պատուիրակին ընկերակցութեամբ, գաւառներու մէջ պաշտօնական հացկերոյթներու ներկայ գտնուած է, զորս զանազան գունդեր կուտային ի պատիւ իրեն։

—Նախարարական տագնապ ծագած է Նորվէկիոյ մէջ։ Նորվէկիական ազգային պաշտպանութեան յանձնաժողովը յայտարարած էր թէ ամրութեանց շարք մը պիտի կառուցուի շուէտական սահմանագլխին մօտիկ։ Նորվէկիոյ կառավարութիւնը միաձայնութեամբ ընդունելով, այդ ծրագիրը Օսքար թագաւորին հաւանութեան ենթարկած էր։ Բայց թագաւորին խորհրդականները բաց է ի բաց հակառակեցան այդ ծրագրին, որուն մէջ թշնամի վտանգ մը կը նշմարէին Շուէտի համար։ Իրապէս խնդիրը տասնակ չէ. այդ ամրութիւնները Շուէտի համար չպիտի շինուին, այլ երկու միացեալ տէրութեանց ուժերը համախմբելու համար հօն, երբ պատերազմ ծագի։ Այսպէս, այդ ծրագրին բարեկամները սա կարծիքը կը յայտնեն որ եթէ ամրութիւններ չշինուին, թշնամին կրնայ զօրք ցամաք հանել շուէտական տկար պաշտպանուած մէկ եզերքին վրայ և Կէօթէնպէրկի ու նորվէկիական սահմանագլուխին միջէն յառաջանալով արգելք ըլլալ երկու միացեալ տէրութեանց ընդդիմութեան։

—Վիէննայի մէջ փորձը կատարուեր է թիլէֆօնօկրաֆ (հեռաձայնագիր) անուն գործիքի մը, որ հսկայական կրաֆոֆօն մըն է և ուղեւորներուն կ'ազդարարէ շոգեկառքերուն մեկնումը։ Այդ գործիքին վրայ հսկող պաշտօնեան կոճակ մը կը սեղմէ և ահա՛ սթենտորեան ձայն մը կը գոչէ, յայտնելով կառախումբին հանդիպելիք ամէնէն վերջին կայարանին և միջանկեալ գլխաւոր կայարաններուն անունները։ Գործիքին ուժը այնքան մեծ է որ կայարանին ամէնէն հեռու անկիւնէն որոշապէս կը լսուի ձայնը, և նոյն իսկ գործի ամէնէն աղմկալից պահուն։

—Պ. Վիզէ որ Չինէն նոր դարձած է, ուր ելեկտրական լոյս հաստատելու գացած էր Բանդոն քաղաքին մէջ, կը պատմէ թէ փողոցներու մեծ մասը շատ նեղ ըլլալով, տեղական իշխանութիւններէն թոյլտուութիւն ստացած էր փոխանակ ցիցերու՝ տուներուն պատերուն վրայ հաստատել ելեկտրական թելերը։ Գործին աւարտումէն քիչ յետոյ ընդհանուր քննութիւն մը կատարուելով, տեսնուեցաւ թէ բոլոր թելերը չորցուելիք ճերմակեղէններով բեռնաւորուած էին։ Բարեբաղդաբար որ և է արկած չէ պատահեր, որովհետեւ թելերուն վրայ գտնուած ելեկտրական հոսանքը շատ զօրաւոր էր։ Երբ Չինացիներուն ազդարարուեցաւ թէ վտանգաւոր էր ճերմակեղէն չորցնել այդ թելերուն վրայ, անոնք սկսան ծիծաղիլ ըսելով թէ անոնք թելերը դերը կը խաղան իրենց համար, մանաւանդ որ արեգակէն շատ աւելի շուտ կը չորցնեն, անշուշտ շնորհիւ ելեկտրականութեան։ Վիզէ քսան հոգիէ բաղկացած պահակախումբ մը կարգեց՝ որպէս զի թող չտան թելերուն վրայ ճերմակեղէն չորցնելու։

ԲԻՒԶԱՆԴԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ
Ղալաթիա, Սեղբոս խան թիւ 5—7
Հայերէն, Գաղղիերէն և Տաճկերէն դպրոցական դասագրոց և դպրոցական պիտոյից համար մեծաքանակ մթերք. նուէրի յատուկ գիրքեր, Վիտալ—Լապլաշի աշխարհացոյց մեծադիր քա. տետրեր, բուսաբանական և կենդանաբանական պատկերաց ընտիր հաւաքածոյ մը հանդերձ նմուշներով միշտ պատրաստ կայ։
Նոր հրատարակութեանց
Սահակեանց—Իրրադան պատմութիւն Նոր Ուխտի— չորրորդ տիպ 4 ղրուշ.— Թոփճեան— Նոր ընթացք Ֆրանսերէն լեզուի, 4 ղրուշ.—Ջօպու—Նամակագրութիւն դասդ —տաճ. 12½ ղրուշ։
ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ վերաբերեալ ամէն կարգի նիւթերու և ՖՐԻՕՊԷԼԵԱՆ նուէրներու միակ կեդրոնատեղի։ 698

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Այտընի գաւառին կառավարիչ անուանուեցաւ Տէնիզլի գաւառին կառավարիչ Աճմէտ Շէվգը էֆ., որուն յաջորդեց Այտընի կառավարիչ Շէմսի փաշա։

—Պետական Խորհուրդին վերաքննիչ ատեանին անդամ անուանուեցաւ նոյն Խորհուրդին նախկին դատարանին օգնական անդամ Քեազիմ պէյ, որուն յաջորդեց քաղաքային ճիւղին օգնական անդամ Բահմի պէյ։

—Այտընի նահանգին Սէֆէրիհիսար գաւառակին նաիպ անուանուեցաւ Նասլիճի նախկին նաիպ Ապտիւրրահման Ֆաիգ էֆ., Սիվազի նահանգին Լադիգ գաւառակին նաիպ անուանուեցաւ Խուլէի նախկին նաիպ Աճմէտ Ֆաիգ էֆ., Ատանայի նահանգին Հաճըն գաւառակին նաիպ անուանուեցաւ Բասոզիչթէի նախորդ նաիպ Հիւսէին Հիւսնի էֆ.։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ բարենորոգմանց յանձնաժողովը որ Թոփխանէի քէօշկին մէջ կը գումարուի, պէտք տեսաւ տասը տարուան հասոյթներու և ծախքերու մէկ հաշուեցոյցը ունենալ՝ իր խորհրդակցութեանց հիմը կազմելու համար։ Ուստի յանձնաժողովը գրեց ելմտական նախարարութեան որ մանրամասն հաշուեցոյց մը ղրկէ։

ՖԷՐՏԻՆԱՆՏ իշխանը, ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, այս առտու Սոֆիա վերադարձած ըլլալու է։ Ֆէրտինանտ իշխանը, հեռագիր մը ուղղելով Վեհ. Սուլթանին, երախտագիտութիւն յայտնեց՝ Նիսի մէջ հիւանդ եղած միջոցին իրեն նկատմամբ ցոյց տրուած կայս. հոգածութեան համար։

ՈՐԲԱՆՈՑԸ.—Կայս. Իրատէի մը համաձայն հաստատուելիք որբանոցին յատակագիծը, հարկ եղած բարեփոխումները կրելէ ետքը յանձնուեցան կրթական նախարարութեան։ Յատուկ յանձնաժողովը որբանոցին շինութեան ու մշտնջենական ծախքերուն համար հարկ եղած հասոյթի աղբիւրները սահմանելով տեղեկագրեց Բ. Դրան։

ԴԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպան Պարոն Մարշալ ֆոն Պիպէրշթայն որ առջի օրը Լորէլէյ պահականաւով Սէլանիկ ու Այնոռոզ ուղեւորեցաւ, կիրակի օրը Կ. Պոլիս պիտի վերադառնայ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութիւնը նորէն տասը հազար ոսկի վճարեց Սէլանիկ—Կ. Պոլսոյ երկաթուղիի միացման գիծին Ընկերութեան՝ իբրեւ առհաշիւ երաշխաւորութեան գումարին։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—Սինոպէն կը գրեն ապրիլ 15)28 թուականով.—Մարմարէ կապարճ մը բերուեցաւ հոս որ Էրֆէլէ գիւղին մէջ գտնուած է՝ Սինոպէն եօթը ժամ հեռու։ Կապարճը ունի 75 սանթիմէթր երկայնութիւն և 45 լայնութիւն. երեք կողմերուն վրայ բարձրաքանդակ նկարներ կան որոնք անաղարտ մնացած են։ Ատոնցմէ մէկը կը ներկայացնէ երկու ըմբիշներ. յաղթուողը ծնրադրած է և յաղթականը իր հակառակորդին ձեռքը կը սեղմէ՝ ձախ ձեռքովն ալ գլուխը շոյելով։ Միւս կողմը կայ երիտասարդ մը՝ կառքի մը վրայ, որուն երկու այծեր լծուած են։ Երիտասարդին առջեւ դրուած են խաղողի ողկոյզներ։ Երրորդ կողմը կը ներկայացնէ վեց երիտասարդներու խումբ մը, որոնց չորսը թեւեր ունին ուսերնուն վրայ և միւս երկուքն ալ պսակներ կը կրեն։ Ամէնուն ձեռքն ալ ողկոյզներ կան որոնց մէկ քանի հատը կը խածնէ փոքր շուն մը։

ԺԱՆՏԱԽՏ.— Պասրայի մէջ կասկածելի նշաններով հիւանդացած չորս մարդերէն երեքը մեռեր են։

—Պաշտօնական Ջէրիտէ մը կը ծանուցանէ Պասրայի մէջ պատահած ժանտախտին առթիւ ձեռք առնուած միջոցները։ Պասրայէն գետի ճամբով ուղեւորներուն համար առժամեայ մաքրանոց մը հաստատուած է, ուր տասը օրուան քարանթինայի պիտի ենթարկուին։ Պասրայի մէջ վարակեալ տուներուն մասին ալ առողջապահական խիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնուին։ Պասրայէն մեկնելիք շոգենաւերն ալ տասը օրուան քարանթինայի պիտի ենթարկուին։ Նկատելով որ ժանտախտը անապատին կողմերը կը տարածուի, որով Պասրայի մէջ պատահած դէպքերը ծովի ճամբով վարակուելու արդիւնք չեն, գրուեցաւ Սուրիոյ, Հալէպի, Պաղտատի ու Պասրայի կուսակալութեանց և Զօր գաւառի կառավարիչին որ ամէն տարի անապատի կողմերէն հոն գացող արաբ աշիրէթները բժշկական խիստ քննութեան ենթարկեն և արդիւնքը տեղեկագրեն։

—Աղեքսանդրիոյ ժամանումներուն համար սահմանուած 48 ժամուան քարանթինան ու ախտահանումները վերցուեցան և միայն բժշկական քննութիւն պիտի կատարուի։ Կ. Պոլիս գալիք շոգենաւերը Տարտանէլի մէջ բժշկական կէրին քննութեան պիտի ենթարկուին։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ.— Անատոլըի նահանգներուն մէջ վերջերս անձրեւ տեղացած ըլլալով, Կ. Պոլսոյ համար մեծաքանակ ապրանք ճամբայ հանուած են։ Կ'ըսուի թէ չորս օրուան մէջ 50,000 քիլէ ցորեն բերուած են մայրաքաղաքս, որուն մեծ մասը կարծր տեսակէն։ Այդ պատճառով կակուղ ցորենին գինը քիչ մը ինկեր և կարծրինը բարձրացեր է, ինչ որ արդիւնք է արտածման համար բազմաթիւ գնող գտնուելուն։ Վերջին լուրերու նայելով, Մ. Նահանգաց հրապարակներուն վրայ արմտիքի գիները ինկած են։

—Իզմիրէն սա տեղեկութիւնները կը հաղորդուին.—Նահանգին երկրագործական մեծ կեդրոններէն առնուած վերջին նամակներու նայելով, նահանգին ամէն կողմերը տեղացած անձրեւները մեծապէս նպաստեր են մշակուած դաշտերուն։ Ցորենի և գարիի արտերը ամէն կողմ սքանչելի տեսարան մը կը պարզեն. այս տարի նախորդէն աւելի առատ բերք կը գուշակուի։ Պտղատու ծառերը, մանաւանդ ձիթենիները, լաւ պայմաններու մէջ կը գտնուին։ Միեւնոյն վիճակը կը տիրէ նաեւ Միթիլլիի, Այվալըքի, Էտրէմիթի և Գարամանիի ծովեզերքներուն վրայ։ Մաղնիսայի, Գասապայի, Աճմէտլիի և Պուրկամըի մէջ այգիներուն կրած վնասը մասնակի է. պէտք է նկատողութեան առնել թէ այդ տեղերու այգիները անհուն տարածութիւն մը կը գրաւեն. նաեւ այն պարագան թէ ամերիկեան որթատունկով վերաշինուած այգիներն ալ այս տարի բերք պիտի տան, որով խաղողի ընդհանուր բերքը առատ պիտի ըլլայ։ Բակլաներուն համար ալ թէեւ ըսուեցաւ որ սառնամանիքէն վնասուած են, սակայն ընդհակառակը անաղարտ կը մնան և այս տարի անցեալէն աւելի արդիւնաբեր պիտի ըլլան։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԷՆ.— Անգլիական դրամատէր մը Մախսուսէի վարչութեան շահաւոր պայմաններով առաջարկեր է փոխ տալ այն 350,000 ոսկին՝ որ անհրաժեշտ է նոր գնուելիք շոգենաւերու համար։ Անգլիացի դրամատէրը հարիւրին հինգ տոկոս կը պահանջէ։ Այդ գումարը տասնըհինգ տարիէն պիտի հատուցանէ Մախսուսէի վարչութիւնը։ Դրամատէրը իբրեւ երաշխաւորութիւն Գաւաքզիւլ գիծին հասոյթները միայն կ'ուզէ։

ՍԷԼԱՆԻԿ—Կ. ՊՈԼՍՈՅ երկաթուղիի Ընկերութեան պիտի զեկուցուի յարգել իր պայմանագրութեան տրամադրութիւնները՝ աւելցնելով վագոնաշարժերու և վակոններու թիւը որ չի համապատասխաներ պայմանագրութեան մէջ նշանակուած քանակութեան։ Ընկերութեան այդ առթիւ դիտել պիտի տրուի թէ կայս. կառավարութիւնը բնաւ չի յապաղեցներ երաշխաւորութեան գումարին վճարումը։

ԹԱՓԱՌԱՇՐՋԻԿ ՏՂԱՔ.— Ներքին գործոց նախարարութիւնը գրեց քաղաքապետութեան և ոստիկանութեան նախարարութեան, որպէս զի Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ թափառող տղաք, կայս. Իրատէի մը համաձայն արհեստական հաստատութիւնները ընդունուելու համար, մինչեւ երեք—չորս օր հաւաքուին՝ տեղեկագրուելով նաեւ անոնց բնակավայրը ու ծնողաց անունները. նաեւ ասոնցմէ խեղանդամներու քանակութիւնն ալ տեղեկագրել՝ Համազգային Անկելանոցը ղրկուելու համար։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ.—Ապտիւլզանէր շոգենաւը, երէկ առտու, Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց։ Այդ շոգենաւը Ծիտտէէն 763 ուխտաւորներ առնելով, 206ը Իզմիր և 3ն ալ Տարտանէլ հանած էր։ Ուխտաւորներէն երեքը Թոփսինայի և երեքն ալ Քլազուծէնի մաքրանոցներուն հիւանդանոցները թողուած են։ Հոս հասած ուխտաւորները, բժշկական քննութեան ենթարկուելէ ետքը, մաքուր անցագիր ստացան։

—Նոյն շոգենաւով մայրաքաղաքս ժամանեց Սուրբէ Էմինի Հաճի Աքիֆ պէյ որ ուղղակի կայս. պալատ գնաց։

—Մախսուսէի Պայէկ շոգենաւը Ծիտտէէն առած ուխտաւորները Պէյրութ հանելէ ետքը, առջի օրը, Բոռ Սայիտ ուղեւորեր է, առնելու Հօտէյտա շոգենաւը գտնուող ուխտաւորները, վասն զի Հօտէյտա վնասուած է։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ ԴՈՒՌԸ, հրահանգագրելով ամէն կողմ, ծանոյց թէ գաղիական ախտէ վարակեալները պէտք չէ զինուոր առնել, այլ հիւանդանոցներու մէջ դարմանել և յետոյ զինուորական բժիշկներու տեղեկագրին վրայ թէ բոլորովին առողջացած են, ընդունիլ զանոնք բանակին մէջ։

—Օսմ. զօրաբանակներուն կեդրոնական հիւանդանոցներուն մէջ միքրոպագիտական աշխատանոցներ պիտի հաստատուին և հարկ եղած գործիքները Եւրոպայէն պիտի բերուին։

ԵՊԱՐՔՈՍԱԿԱՆ պաշտօնագիր մը հրամայեց ձեռնհաս պաշտօնատարին՝ յատուկ պատրաստել յատակագիծը այն շէնքին որ Էմին Էօնիւ մէջ, հրապարակին արդի վիճակը պահելու պայմանով, պիտի կառուցուի կշիռներու վարչութեան համար։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարար Զիւհտի փաշա հիւանդ ըլլալով երէկ չկրցաւ ներկայ գտնուիլ Նախարարաց Խորհուրդին։

ԻՎԳԱՖԻ նախարար Դալիպ փաշա որ հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով երէկ ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց Խորհուրդին։

Բ. ԴՈՒՌԸ հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութեան յանձնեց Եգիպտոսի և Մ. Նահանգաց միջեւ կնքուած թղթատարական պայմանագրութիւնը, զոր եգիպտական կառավարութիւնը ղրկած է՝ կայս. կառավարութեան կողմէ վաւերացուելու համար։

ՉԱՄԻՉԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.— Իզմիրէն կը գրեն թէ այգիները սառնամանիքէ վնասուած ըլլալու լուրին վրայ, չամիչի գիները բարձրացեր են և կ'ըսուի թէ ալ աւելի պիտի բարձրանան։ Եւրոպայի մէջ ալ նոյն պատճառով սղած է չամիչի գինը։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Փաստաբան Փափազեան էֆ. տեղեկագիր մը մատուցանելով դատական նախարարութեան, առաջարկեր է որ վաճառականներու հաշուեմատեաններուն իւրաքանչիւր էջը կնքուի պաշտօնատան մը կողմէ, որպէս զի խարդախուած սնանկութիւններու առաջքը առնուի: Դատական նախարարութիւնը նկատելով որ այդ տեսակ գործողութիւն մը վաճառականներուն վստահութեանը ու արժանապատուութեանը պիտի դպչէ, ընդունելի չգտաւ այդ առաջարկութիւնը:

ԿԱՅՍ. ԹԱՆԳԱՐԱՆԻՆ նկարիչ գերմանացի Պ. Պրանտէնպուրկ, կայս. Իրատէի մը համաձայն, արտօնուեցաւ Պոնտայի նահանգին, Բէօթահեայի գաւառին և Էսկիշէհիրի գաւառակին մզկիթներուն, մէտրէսէններուն և ուրիշ նշանաւոր շէնքերու նկարները պատրաստել կամ լուսանկարը առնել, նաև այդ հաստատութեանց հին արձանագրութիւնները ընդօրինակել:

ՌՈՒՍԻՈՅ հիւպատոսարանը, անցեալ օր, իր վճիռը արձակեց՝ ռուսական Մոսքուա անուն շոգենաւի մը և հելլենական Այաֆս առագաստանաւին միջև անցեալ տարի պատահած ընդհարումի դատին համար: Ռուսական շոգենաւային ընկերութիւնը դատապարտուեցաւ 48,000 ֆր. վճարել իբրև հատուցում և իբրև առագաստանաւին արժէքը:

ԷՐԶՐՈՒՄԷՆ կը գրեն թէ Օթօվ գիւղացի Սարը Ահմէտօղլը Մէհմէտ և Ալիզ անուն աւազակները որոնք բաւական ատենէ ի վեր կը փնտռուէին, ձերբակալուեր են:

ԷՏԻՐՆԷԻ կառախումբը երէկ իրիկուն սովորականէն երկու ժամ ուշ հասաւ Սիրքէճիի կայարանը:

ՓՈՂԵՐԱՆՈՑԻՆ մէջ հանածոները հալեցնելու յատուկ կաթսաները նորէն շինուած ըլլալով, մանր դրամներու պատրաստութիւնը վերսկսաւ: Վերջին կարգադրութիւններու շնորհիւ օրական 200-250,000 հինգ ու տասը փարանոց մանր դրամներ կը պատրաստուին:

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Սուտանի մէջ տաքը անտանելի է. անցեալ շաբթու ջերմաչափը 42 աստիճան ցոյց տուեր է շուքի մէջ:

—Եգիպտոսի յունուար ու փետրուար ամիսներուն հասոյթները եղած են 1,644,285 ոսկի. անցեալ տարի 1,534,140 ոսկի էին: Ծախքն է 1,189,285. իսկ անցեալ տարուան նոյն ամիսներուն 1,139,660:

—Մագվարաթէն վեց ժամ հեռուն Ղարայիի բլուրներուն մէջ Ղպտիներու հին եկեղեցիի մը աւերակները գտնուեր են որ Ս. Մար Սամուէլինի ըլլալու է: Տասը դարու Աւետարան մըն ալ գտնուեր է նոյն լեզուով:

—Վերին Եգիպտոսի մէջ ցորենի, գարիի, և ուրիշ արմտիքներու բերքերը այս տարի առատ պիտի ըլլան. միայն բակլաները վնասուած են վերջին անձրևներէն:

ԵԱՆԵԱՅԻ պատժական դատարանը դատեր է Վասիլ անուն հելլենացի աւազակ մը ու ընկերները: Վասիլ ու ընկերներէն մէկ քանին դատապարտուեր են տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան. իսկ միւսները՝ վեցական տարուան:

ՆԵՂՐՈՒՆԱԴԱՏ ԱՏԵԱՆԸ. երէկ, դատեց Շիւքրի, Իսմայիլ ու Բեազիմ անուն անձերը և Զէյնէպ անուն կինը որոնք Գասըմ փաշայի կողմը Մուսթաֆա անուն անձը սպաննած էին յունուար 16ի գիշերը: Ատոնցմէ Շիւքրի սպաննեալին զաւակն է: Շիւքրի ու Իսմայիլ մահուան դատապարտուեցան և Բեազիմ տասը տարուան տաժանակիր աշխատութեան. իսկ Զէյնէպ անպարտ արձակուեցաւ:

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Երէկ առտու Նարլը Գաբուի ծովեզերքը փէս մը, բանթալոն մը ու կօշիկներ գտնուեցան: Ոստիկանութիւնը անմիջապէս խուզարկութեան ձեռնարկելով այդ տեղին մօտերը քարերու մէջէնէն գտաւ մարդու դիակ մը որ Սամաթիացի Բիւզանդ անուն հայու մըն էր և մէկ քանի օրէ ի վեր անյայտացած: Մարմնոյն վրայ ճնշման նշան մը չտեսնուելով հաստատուեցաւ որ անձնասպան եղած է: Բիւզանդ բաղարճի էր, բայց վերջերս գործերը աւրուած էին ու վաճառականներուն ալ պարտք ունենալով, յուսահատած ու կեանքին վերջ տուած էր: Երեսունըհօթը տարեկան էր և նոր ամուսնացած:

ԵՐԵՔ ՓԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.—Երէկ գիշեր ժամ 6ին Պոլսոյ Ֆաթիհ թաղը, Մալթա Չարշըի Սիւրիւճէճիլէր պողոտային վրայ հրդեհ ծագեցաւ փայտաշէն խանութէ մը, ուր հաստատուած էր հնավաճառ Ահմէտ. Այդ տեղը շէնքերը խիտառխիտ էին ու փայտաշէն, որով կրակը շուտով տարածուեցաւ և մինչև ժամ 8 տեւեց: Այրեցան քսան խանութ, երեք տուն ու չորս խան: Քանի մը խանութներ ալ վար առնուեցան: Խանութներու շատին ապրանքները կարելի չեղաւ ազատել: Վնասուող ապահովագրական ընկերութիւններն են Իւնիոն տը Բարի, Մանչէսթըր և Էմբերեալ:

Յանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ էնֆլիւէնցային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին և նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրոնտորֆի հանքային ջուր, և լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի:
ՏՈՔԹ. ՍԹԻՓՈՒԼԻՍ

Ազգային Լուրեր

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ուխտաւորներու մեկնումը.— Զատկական այցելութիւններ.— Ջուրի տագնապը:

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ, 7/20 ապրիլ

Ս. Երկրի բոլոր ուխտաւորներուն, եթէ ո՛չ ամէնը, սակայն երեք չորրորդը մեկնեցաւ: Զարմանալի է տեսնել այդ մարդիկը՝ որ, առաջին անգամ, երբ «Քրիստոս յարեաւ»ը կը լսեն եկեղեցիին մէջ, ո՛չ իրենց համար անտանելի կը դառնայ Երուսաղէմ, ո՛չ վայրկեանները կարծես շաբաթներ կ'ըլլան ու կ'ուզեն անմիջապէս հեռանալ՝ առանց մտածելու այն նեղութիւններն ու տագնապը՝ զորս կը կրեն Եաֆայի մէջ՝ երբ ստուար բազմութեամբ կը մեկնին. կ'երթան, կը լեցուին Եաֆա ու կարծելով որ հոն ամէն բան իրենց տրամադրութեան կը հետևի, կամ, ծովածոցին մէջ տասնեակ շոգենաւեր կազմ ու պատրաստ են զիրենք խմբովին փոխադրելու համար, յուսախաբ կ'ըլլան, տեղ չեն կրնար գտնել օթևանելու և օրերով կը մնան հոն թափառական: Շատեր իրենց սոյն փութկոտութեան դառն հետևանքը կրած են և ատեն եղած է որ Եաֆայէն նորէն Երուսաղէմ դարձած են՝ չի կրնալով դիմանալ հոն: Թողլով ուրիշ ազգաց բիւրաւոր ուխտաւորները՝ մերինները միայն հաշուենք հազար հոգի՝ որոնք կ'երթան, կը խառնուին միւսներուն հետ և, մինչև որ շոգենաւ մտնեն, անտանելի նեղութեանց կը հանդիպին, մինչդեռ Զատկէն ետքը եթէ մէկ քանի օր ալ սպասեն՝ աւելի հեշտ կ'ըլլայ իրենց վերադարձը: Ճշմարտութիւնը խոստովանելու համար պէտք է ըսենք որ վանական միաբանութիւնը՝ որքան սիրով և ուրախութեամբ կ'ընդունի ուխտաւորները, այնքան սիրով երփափոքի որ անոնք երբեք չի նեղուին իրենց վերադարձին և Ս. Պատրիարք հայրը քանիցս կը ծանուցանէ յատենի եկեղեցւոյ որ չաճապարեն և առաւելն հարիւր աւելի չ'ըլլան մեկնողները՝ որոնց հազիւ բաւական կրնայ ըլլալ Եաֆայի վանքը մէկ կամ երկու գիշեր օթեւան ընծայելու իրենց, սակայն ո՞վ մտիկ կ'ընէ. ամիսներով Ս. Յակոբեանց վանքի տամաէկ խցիկներուն մէջ մեծ հանգստով և ուրախութեամբ տուկացող ուխտաւորները՝ օր մը գէթ աւելի չեն հանդուրժեր, և այսօր, վանքին մէջ, հազարէն հազիւ հարիւր յիսուն հոգի ուխտաւորական մնացորդ կայ:

—Ամեն. Ս. Պատրիարք հայրը Զատկական մեծ յոգնութիւններէն ետքը՝ երեք չորս օր անընդհատ այցելութիւններ ընդունեց, Վսեմ. կառավարիչը, կառավարութեան և զինուորական մեծ պաշտօնեաները, Ցոյն, Լատին, Ասորի, Ղպտի հոգեւոր պետերը. Ֆրանչիսկեան միաբանութեան «Գիւստօս»ը, Հռովմ. Ցունաց և Ասորւոց հոգեւորականները, հիւպատոսական մարմինը և օտարազգի երեւելիներ անընդհատ այցելեցին Ն. Բ. Սրբազնութեանը՝ թէ Զատկական տօնը և թէ անուան տօնադարձը շնորհաւորելու համար: Տ. Օրմանեան Ս. Պատրիարքը հեռագրաւ շնորհաւորեր էր Ն. Սրբազնութեան անուան տօնն ու Զատիկը և Տ. Յարութիւն Պատրիարք հայրը հեռագրաւ պատասխանեց Ն. Ամենապատուութեան:

—Անձրեւագուշակ օրեր շատ ունեցանք. Զատկի երրորդ ու չորրորդ օրերը երկինքը թանձր ամպերով պատած էր, մերթ անձրեւի կաթիլներ ալ ինկան, վայրկենական անձրեւ մըն ալ քչիկ մը զովացուց զմեզ. բայց դարձեալ խաբուեցանք, երկինքը ջինջ կապոյտ է, արեւը հրատապ ու սրտերնիս տագնապի մէջ, վասն զի ո՛չ գիտենք որ ապրիլ ամիսը սկիզբն է Պաղեստինի անձրեւներու դադարման և ջուրի տագնապը պիտի սաստկանայ: Դժբախտութիւնը հոն է որ գէթ Երուսաղէմի մօտակայ աղբիւրներն ալ առատ ջուր պիտի չընծայեն այս տարի, քանի որ զանոնք առատացնող ալ անձրեւն է: Սողոմոնեան աւազանին մէջ բազմաթիւ են հորեր ու ջրամբարներ՝ որոնցմէ շատեր թերեւս, տակաւին լի՛ անցած տարուընէ ամբարուած, ի պահեստի կը մնան, ջուր բաւեցնելու համար զինուորականներուն: Այս տարի, Զատկական բոլոր այցելութեանց մէջ, ջուրի խնդրոյն վրայ կը խօսուէր. խնդիրն ալ ջուր մըն էր որ կը ծծուէր....:

ՎՐՈՑԸ

Թիֆլիսէն հետեւեալը կը գրեն.— Հայ դերասանական խումբը, հինգշաբթի, մարտ 22ին ներկայացուց «Մատամ Սանժէն» կոմէդիան. հեղինակութիւն Սարդուի և Մօրօյի, թարգմանութիւն Ա. Թարխանեանի:

Թատրոնը լիքն էր: Հասարակութիւնը ծափահարութիւններով և գունաւոր թերթերի արձակումով ողջունեց տիկին Սիրանոյշին, որի նպաստին էր յատկացրած այդ օրուայ ներկայացումը: Մատամ-Սանժէնի դերը կատարում էր տիկին Սիրանոյշ, որ գրաւել էր իր վրայ կենդրոնական ուշադրութիւնը: Նա գեղեցիկ էր լուացարարուհու դերում: Այդ տեղ նա ներկայացնում էր իբրեւ ժողովրդի զաւակ, որ ապրում էր իր սեփական աշխատանքով. վարում է առողջ ու զուարթ կեանք և պատրաստ է օգնել իր մերձաւորներին: Տիկ. Մելիքեան, Օր. Յակոբեան և Տիկ. Զոպէլ բաւական լաւ կատարեցին իրենց փոքր դերերը: Լը Փէվրի դերում Արաքսեան աջող էր, նրա թէ շարժումները թէ խօսակցութիւնը համապատասխան էին դերին:

— Տիկ. Սիրանոյշի համար Աստրախանէն ալ սապէս կը գրեն.—Մարտ 15ին, Աստրախանի ձմերնային թատրոնում, օրիորդաց ուսումնարանի օգտին սիրողների խումբը ներկայացրեց Մանուէլեանցի «Դոկտոր Բօղոսեան» պիեսը և մի փոքրիկ «Բժիշկը ընդունում է»: Իրեալ է աւելացնում որ այստեղ լուր է տարածուել թէ տիկին Սիրանոյշ գալու է Բագու դերասանական խմբի հետ՝ մի քանի ներկայացումներ տալու:

* * * Մօտ օրերս Թիֆլիս եկան Ֆրանսացի երկու գիտնականներ, յայտնի հայագէտ Պօլ Օրիրի և Գաստօն Դիւվալ: Երկու գիտնականները մտադիր են ուղեւորուել Էջմիածին, ուր կը մնան առժամանակ գիտական հետազօտութիւններ կատարելու համար:

* * * Ախալցխայէն կը գրեն.—Մարտի 24ին, երեկոյեան ժամը 4 ու կէսին, Ախալցխա ժամանեց Նորընտիր առաջնորդական յաջորդ Եղիշէ վարդապետ Մուրատեան: Յաջորդի Ախալցխա մուտ գործելու ժամանակ եկեղեցու զանգակները հնչեցնում էին, քահանաները զգեստաւորուած, ժողովրդի խուռն բազմութեան հետ, եկեղեցու դրանը դիմաւորելով յաջորդին, առաջնորդեցին նրան դէպ ի եկեղեցի: Եղիշէ վարդապետ, մտնելով եկեղեցի, սեղանի առաջ աղօթելուց յետոյ, դիմեց ժողովրդին մի քարոզով:

—Վաղարշապատից գրում են.—Շաբաթ, մարտ 18ին, երեկոյեան, Գէորգեան ճեմարանում տեղի ունեցաւ երաժշտական երեկոյթ: Երգում էր Կոմիտաս վարդապետի կողմից քառաձայն խումբը, Հ. Կոմիտասի ղեկավարութեամբ. Երեկոյթի ծրագիրը բաղկացած էր երկու մասից. հարուստ և հետաքրքրական բովանդակութեամբ: Երգվեցին մօտ 26 երգեր: Մէջընդմէջ տեղի ունեցան բանախօսութիւններ: Աշակերտ Բաղդասարեանը խօսեց եւրոպական երաժշտութեան մասին և պատմեց գերմանացի յայտնի Վագների երաժշտագէտի կենսագրութիւնը: Յ. Խաչատրեանը խօսեց երաժշտութեան զարգացման մասին և շատ համոզիչ փաստերով ցոյց տուեց որ դրանք մեր ժողովրդական եղանակներն են. Հ. Կոմիտասը իր ամէն մի ասածի համար բերում էր օրինակներ ու երգելով այնպէս, որ ունկնդրի համար նմանութիւնը ակներեւ էր: Հանդիսականները մէջ ընդ մէջ ծափահարում էին Հ. ճառախօսին: Երգերն իրարից աջող, իրարից ներդաշնակ, իրարից քաղցրալուր էին: Լաւ էր Վագների Լէօնգրինից կտրած երգը, որ սոլօ երգեց աշակերտ Սիմէօնեան, Կոմիտաս վարդապետի դաշնակցութեամբ: Ախորժելի էր լսել գեղջկական հովուերգը դաշնակով և ջութակով. այս և սոոր նման օտարի գեղջուկ երգեր լսուեցան դաշնակով և սրինգով. դաշնակով նուագում է Կոմիտաս վարդապետը իսկ ջութակով և սրինգով աշակերտները:

—Պարտիզակէն գրուած նամակէ մը կը տեղեկանանք թէ գիւղէն ոչ շատ հեռու գտնուող անտառներու շարքը՝— «Կուճուկ Օրման»— գիւղին երեւելիները մաս մաս ծախելու սկսած են, գիւղին համար հասութաբեր կալուածներ շինելու նպատակով, և արդէն սկսած են կառավարական պաշտօնատունը և յարակից շէնքերը ի նորոյ կառուցանել: Ցաւալի է որ անոնց արդիւնքով վարժարանի նորոգութեան ալ ձեռք զարնուի, քայքայման վտանգէ ազատելու համար այդ վարժարանը, որուն հարկը ամբողջ գիւղացին ալ զգացած է:

—Պետական Խորհուրդի քաղաքային ճիւղին անդամ Բարձր. Աբրահամ փաշա երէկ Վիէննա ուղեւորեցաւ:

—Մարաշի ազգ. որբանոցին վիճակացոյցը ղրկուած է Պատրիարքարան: Որբանոցին մէջ կը պատսպարուին 102 որբեր և 8 մնայուն պաշտօնեաներ: Ժամհարեան եղբայրներու նպաստովը կը հոգացուի սոյն որբանոցը:

—Գաղատիոյ Առաջն. Տեղապահ Պետրոս Վրդ. Ներկարարեան թեմական այցելութեան ելեր է Սիվրիհիսար, Նալլըխան և Աթանող. Հոն թաղ. Խորհուրդները ըստ օրինի կազմակերպելէ յետոյ Գաղատիա վերադարձեր է Գաւառ. Վարչ. ժողովները վերակազմելու համար:

—Ռոտոսթոյի Առաջնորդ Տ. Ներսէս եպիսկոպոս Ասլանեան Զատկի տօնէն յետոյ սկսած է թեմական գործերով զբաղիլ: Քանի մը տարիէ ի վեր լուծուած Դատաստանական Խորհուրդը վերակազմելու ձեռնարկած է: Ասլանեան Սրբազան մտադիր է Էտիրնէ երթալու:

—Պատրիարքարանի Ա. գործակատար Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեան, որ ընտանիքով ուխտի գացած էր Երուսաղէմ, երէկ իրիկուն մայրաքաղաքս հասաւ:

—Տարէնտէէն կը գրեն մեզ ապրիլ 3 թուականով.— «Այս օրերս առիթ ունեցանք տեսնել Հէքիմ Խանի ազգ. երեւելիներէն Յովհաննէս աղա Էգնեանը: Շատ մութ գոյներով կը նկարագրէ տեղւոյն ազգայնական վիճակը. Հէքիմ Խան կը գտնուի, կ'ըսէ ան, 100-120 տուն հայ, որոնք հիմակ ամբողջովին կաթոլիկ եղած են և իրենց օրինաւոր Առաջնորդն ալ ունին, ուսեալ, իրաւագէտ, արթուն կաթոլիկ վարդապետ մը, որ ամէն ճիգ կը թափէ գրաւելու, սիրաշահելու իր նորադարձ հօտը, ամէն կերպով պաշտպանելով անոր իրաւունքները: Պատճառը կը հարցնեմ, որուն կը պատասխանէ յիշեալը արտասուելից ու հեղձամղձուկ. «Իբր չորս տարի առաջ, մեր քահանան հիւանդութենէ մեռած ըլլալով, թախանձագին դիմումներ ըրինք Մալաթիա, Խարբերդ, յետոյ Սեբաստիա, քահանայ մը խնդրեցինք, որ գոնէ մեր մեռելները թաղէր, երախաները մկրտէր ու մեր պսակները օրհնէր: Ոչ ոք մտիկ ըրաւ մեզի: Մեր դրկած փայեկները՝ ետ ճամբուեցան առանց անուշ խօսքի մը գոնէ. մեր արցունքոտ նամակները, աղերսներն ու պաղատանքները մնացին անլսելի՝ ուր որ ալ դիմեցինք: Եւ վերջապէս ճարահատ, յուսահատ՛ եւ ակամայ՝ դիմեցինք Պապականներուն, որոնք շուտով ղրկեցին մեզ վարդապետ մը՝ որ ամէն կերպով կը գոհացնէ մեզ: Բայց, կ'ըսէ միշտ արտասուելից ու փղձկուն, եթէ չէնք շնորհքով քահանայ մը ղրկուի Հէքիմ Խան, շատ յուսալի է որ ժողովուրդը իր մայրենի եկեղեցիին ծոցը վերադառնայ՝ պապականութեան խմորով բոլորովին չի տոգորուած: Այս առթիւ խորին ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք Ս. Պատրիարք Հօր: Քանի մը տարի առաջ մատնանշելով մասնաւորապէս Հէքիմ Խանի ազգայնոց տխուր, լքուն վիճակը, դարման խնդրած էի. հակառակ պարագային՝ Բաթերայի մը այցելութիւնը կանխագուշակելով, որ կատարուեր է վերջնապէս Սեբաստիոյ, Խարբերդի և Մալաթիոյ Առաջնորդարաններուն անհոգութեանը երեսէն: Կը յուսանք խոնարհաբար, որ գէթ այս անգամ, թէև շա՛տ ուշ արդէն, պէտք եղած ուշադրութիւնը կը տրուի այս ափ մը ժողովուրդին, որ մայրենի եկեղեցիէն բաժնուեր է:

«—Ապրիլի չորսն ենք արդէն, սակայն հանդիսատեսն ենք անանկ երաշտութեան մը, որուն նմանը դժուար ուրիշ տեսած ըլլալնին կը յիշեն՝ հարիւրամեայ մեր ծերունիներն անգամ: Անձրեւոտ ձմեռուան յաջորդեց գարուն մը, անձրեւազուրկ, գրեթէ անդալար ու տարօրինակ յուսահատեցուցիչ: Ոչ իսկ կաթիլ մը, ոչ իսկ շիթ մը՝ անուշակ, կենսաբուղխ անձրեւներէն՝ որք օրհնութիւնը պիտի ըլլային ծարաւահիւծ արտերուն, լեռներուն ու դաշտերուն: Ցորենի հրապարակը տակաւին զգալի փոփոխութիւն մը չի ցուցներ, գիները գրեթէ նոյն կը մնան, բայց եթէ մինչև ապրիլ 7 այսպէս երթայ՝ այն ատեն բոլոր հունձքերը պիտի փճանան առյաւէտ, և ցորենը գլուխն առած պիտի երթայ միշտ դէպի վեր:

Հեռագիր Այսօրուան

(Աժանս օը Քոնսթանթինոբլը)

ՄԱՅԻՍ ՄԷԿԸ

ՎԻԷՆՆԱ, 1 մայիս.—Մայիս 1ի տօնը Վիէննայի ու նահանգներուն մէջ դէպք չպատահեցաւ: Օտար երկիրներէ առնուած հեռագիրներն ալ կը ծանուցանեն թէ ամէն կողմ հանդարտութիւն տիրած է նոյն օրը:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ

ԱԹԷՆՔ.—Յորգիոս Թագաւորը մայիս 11ին Աբազիա երթալով այցելութիւն պիտի տայ Ռումանիոյ Թագաւորին: Այդ տեսակցութեան իրական կարեւորութիւն մը կը տրուի, Յունաստանի և Ռումանիոյ միջեւ տիրող սերտ յարաբերութեանց հետեւանքով:

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Քիչընէր Բրէթօրիայէն կը հեռագրէ թէ Կրենֆիլ զօրավարը Հալվէրպաէրկի մօտ յարձակեր է Պօէրներուն վրան. այս վերջինները հոն դրած էին իրենց թնդանօթները: Անգլիացիները քանդեր են անոնց խոշոր թնդանօթները: Պօէրները պարտաւորուեր են նահանջել, անոնցմէ տասը գերի բռնուեր են: Անգլիական ուրիշ զօրամասեր ալ ճակատամարտներ ունենալով քանի մը Պօէրներ գերի բռներ են և մեծաքանակ ռազմամթերք գրաւեր են: Անգլիացիներուն կորուստն է չորս մեռեալ և եօթը վիրաւոր:

ԲՐԱՏՏՈՐ.—Բաբեյուսոյ գաղթավայրին կեդրոնը գտնուող քանի մը հարիւր Պօէրներ պաշտպանելու համար ջանքեր կ'ըլլան: Անգլիացիները վերջերս երկու ճակատամարտեր ունեցան Պօէրներուն հետ, որոնք կորուստներ տալով ետ քաշուեցան: Ամէն օր ընդհարումներ կը պատահին:

ՍՈՒԷԶԻ ՋՐԱՆՑՔԸ

ԻՍՄԱՅԻԼԻԱ.—Ապրիլ 21էն 30 Սուէզի ջրանցքէն անցնող նաւերուն թիւն է 114. հասոյթն է 3,010,000 ֆր.:

(Աժանս Նասիոնալ)

ՄԱՅԻՍ ՄԷԿ

ՓԱՐԻԶ, 1 մայիս.— Մինչեւ կէս գիշեր առնուած լուրերու նայելով մայիս 1ը ամէն կողմ հանդարտ անցեր է:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊԷՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ քաղաքական տագնապը հաստատութիւն կը գտնէ: Նախարարական կարեւոր փոփոխութիւններու կը սպասուի: Հէրպերթ ֆոն Պիզմարք իշխանը կը տենչայ յաջորդել ֆոն Պիւլով կոմսին՝ իբրեւ Նախարարապետ:

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսիա, դժգոհ ըլլալով գերմանական մաքսերու յաւելումէն, փոխադարձաբար պիտի վարուի՝ Ռուսիա բնակող գերման հպատակները անհատական տուրքի մը ենթարկելով:

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ.— Չինէն առնուած լուրերու նայելով Գերմանիա կ'աշխատի եղեր արտօնութիւն մը ձեռք բերել Քանթոնի մէջ:

ՓԱՐԻԶ.—Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ֆրանսացի զօրավար Վօյռոն Թիէնցին գացեր է, ուր պիտի մնայ՝ միջազգային զինուորները ետ քաշելու գործողութիւնները կատարուած միջոցին:

ԱԼԺԷՐԻԱ

ԱԼԺԷ.—Մ. Մաքս Ռէժիսի և թերթի մը տնօրէնին միջև վէճ մը ծագելով շփոթութիւններ տեղի ունեցան: Ռէվոլվերներ պարպուեցան: Մ. Մաքս Ռէժիս գլուխէն վիրաւորուեցաւ:

ՌՈՒՍԻԱ

ՊԷՐԼԻՆ.—Սեղանաւորական շրջանակներուն մէջ որ և է տեղեկութիւն չկայ՝ ռուսական նոր փոխառութիւն մը կնքուելու մասին:

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռ. Դ.	Օ. Օ.	26	25
Ամէնէն բարձր գին	»	26	31 1/2
Ամէնէն վար գին	»	26	—
Ռումէլի Երկթ. զոյգ.	Ֆր.	115	—
Ամէնէն բարձր գին	»	115	75
Ամէնէն վար գին	»	114	87

ԲԱՑՈՒՄ 19 Ապրիլ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռ. Դ.	Օ. Օ.	26	27
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	115	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		14	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթթ.		1	06
Սոս. Օթ. Տանծ է Վալէօր		[illegible]	15
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	15
Թրամվէյի բաժնեթ.		[illegible]	32
» Ծուխերու		195	—
» պարգեւաց.		173	—
[illegible]		172	—
Թունէլ		88	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	108	37 1/2
» » » չէք	»	109	12
Փարիզ » »	Ֆր.	23	93 3/4
» » » չէք	»	22	96 1/4
Պէրլին առանց չէք	Մարք	18	59
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	87

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	21
Անգլիական ոսկի	»	110	05
Պօլ Էմփէրիալ	»	89	20
[illegible]	»	[illegible]	03
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	11
Մէթալիք	»	89	—
[illegible]	Օ. Օ.	8	58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 1 Մայիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	47
» » 3 1/2 %		103	—
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	24	87
) գոց.	»	24	87
» » » Բ.	»	—	—
» » » Գ.	»	27	60
Օսմ. Պալա. Պանքա	Ֆր.	554	—
Օսմանիէ	»	470	—
Ռումէլի Երկաթուղի	»	116	50
Օսմ. Ժառանգ	»	528	—
Օսմ. Ռէժի	»	328	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Թիւրք 4 %		495	—
Քրէտի Լիոնէ		1051	—
Իտալական Ռանթ	»	96	55
Սպանիական արտաքին	»	73	5
Թրանսվալ	»	91	—
[illegible]	»	25	155
[illegible]	»	3	—

ՎԻԷՆՆԱ, 1 Մայիս

Փոխ. Լոնտոնի վրայ	»	240	20
Ռումէլիի երկաթուղի	»	110	—
Օսմ. Ռէժի	»	295	—

ՊԷՐԼԻՆ, 1 Մայիս

Ռուպլը	»	216	25
Ռումէլիի երկաթուղի	»	114	40
Անատ. Երկթ. պարտամուրհակ	»	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	255

ՊՐՈՒՔՍԷԼ, 1 Մայիս

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		24	37
Ռումէլիի երկաթուղի		116	—

ԺԷՅԼԱՆ
ՊԱՏՐԱՍՏ ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Վայելուչ, աժան, դիմացկուն
Սուլթան Համամի նոր բացուած հրապարակը Փիրրօ խանին դուրսը, թիւ 2

Պատրաստ հագուստի այս մեծ վաճառատան տէրն ու հիմնադիրը, Ռուբէն էֆ. Մաղաքեան, որ երկար տարիներէ ի վեր կը վարէր Թօփալեան Խանի մէջ ընկերակցութեամբ հիմնած վաճառատունը, հիմա հոս փոխադրուած է ու նոր կորովով գործի ձեռնարկած: Իր ԺԷՅԼԱՆ անուն վաճառատան մէջ միշտ պատրաստ կը գտնուին նուրբ, դիմացկուն, ընտիր և ամէն եղանակի նորաձեւութեան ու ճաշակի յարմար հագուստներ, ամէն հասակի անձանց, կանանց և տղոց համար:

ԺԷՅԼԱՆԻ հիմնադիրը փափաքելով որ յաճախորդներն ալ օգուտ քաղեն իր երկար տարիներու փորձառութենէն, այն աստիճան աժան և դիւրամատչելի գիներ նշանակած է հագուստներուն որ, տեղական ու եւրոպական վաճառատուններէն և ոչ մէկը կրնայ մրցիլ իրեն հետ: Այս ճշմարտութիւնը մէկ այցելութեամբ պիտի հաստատեն Պատ. յաճախորդները: Յանձնարարութեամբ կը պատրաստուին նաև, չափի վրայ խիստ վայելուչ հագուստներ:

Սակարկութիւն չկայ
Կիրակի օրերն եւս բաց է

ՊԱԶԱՐ ՍԹԱՄՊՈՒԼ
ԱՊՏԻՒՐՐԱՀՄԱՆ ԹԷՎՖԻՔ ԷՖԷՆՏԻԻ
Պոլիս, Պահճէ Գաբու, թիւ 51

Այս ծանօթ վաճառատան մէջ կարելի է գտնել եւրոպական լաւագոյն ապրանքներ, շալիկներ, գիշերնոցներ, տէքօլթէ շալիկներ, թաշկինակներ, գուլպաներ, ֆանէլաներ, անուշահոտութիւններ, աբաժուրով լամբաներ, պայուսակներ և այլն, և այլն: Բոլոր ասոնք անհաւատալի ըլլալու աստիճան աժան գիներով: Դիմեցէք ու գոհ պիտի մնաք:

Eau minérale naturelle
Krondorf
la meilleure boisson de table et rafraîchissante.

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ԲԷԶՄԱՃՕՂԼՈՒԻ
Ղալաթիա, Մէհմէտ Ալի Փաշա Խան Թիւ 15

Պ. Աղեքսանդր Բէզմաճօղլու որ երկար տարիներ Գաչիրէի ժան Բէզմաճօղլու և Ընկ. դրամատան տնօրէնութեան պաշտօնը կը վարէր, և յետոյ իր հաշւոյն կը գործէր նոյն հրապարակին վրայ, ուր նաեւ Նորթ Պրիթիշ Լիվըրփուլ և Կլօպ ապահովագրական ընկերութեանց ներկայացուցիչն էր, անցեալ 1899 տարւոյ մայիս ամսէն ի վեր քաղաքս, Մէհմէտ Ալի Փաշա Խան, Թիւ 15 հաստատած է դրամատուն մը որ արտաքոյ կարգի նպաստաւոր պայմաններով բոլոր իր յաճախորդները կը գոհացնէ:

Աղեքսանդր Բէզմաճօղլուի դրամատունը իր սովորական գործառնութիւններէ զատ, ապառիկ և ամսական մասնակի վճարումներու դրութեամբ պետական և վիճակահանութեան արժէթուղթեր ալ կը ծախէ, նմանօրինակ գործառնութեամբ զբաղող բոլոր միւս հաստատութիւններէ աւելի նպաստաւոր պայմաններով:

Յիշեալ դրամատան կողմէ ապառիկի դրութեամբ ծախուած արժէթուղթերու թիւերը առջի օրէն և բուն արժէթուղթերը՝ փոխարժէքը վճարուելու պահուն՝ անմիջապէս իրենց տէրերուն կը յանձնուին: Գալով այն յաճախորդներուն որոնք ո և է պատճառաւ կուզեն խզել իրենց պայմանագիրը, Աղեքսանդր Բէզմաճօղլու դրամատունը ետ կը դարձնէ գանձուած բոլոր դրամը միայն մաս մը բան վար դնելով երբ բուլի և այլ ծախք և երբ օրինական տոկոս վճարուած բաժնեթուղթի արժէքին, ոչ թէ պայմանագրութեան ամբողջ տեւողութեան այլ անոր սկսած թուականէն ոչնչացած թուականի ժամանակամիջոցին համար:

Աղեքսանդր Բէզմաճօղլու դրամատունը եւրոպական բազմաթիւ գործատանց ներկայացուցիչն է, մասնաւորապէս Վօլֆի երկրագործական գործիքներու. Թեսալի գործարանին որուն արտադրութեանց նմոյշները պատրաստ են յիշեալ դրամատան մթերանոցը, ապրանաց գիներու և այլ հարկ եղած տեղեկութեանց հետ միասին:

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ՋԻԼՍԱՆԻ ԵՒ ԱՆՏՐԻԱՍ
Թիւ 23, Կալաթա, [illegible]

Յիշեալ դրամատունը, որ իր գործառնութեանց ճշդութեամբը և ուղղամտութեամբը ծանօթ է մեր հրապարակին վրայ. Ղալաթիոյ և եւրոպական սակարաններու ամէն տեսակ արժէթուղթերու վրայ գործեր կը կատարէ: Այլեւայլ արժէթուղթեր կանխիկ կը գնէ և կը ծախէ մեծաքանակ թէ փոքրաքանակ: Արեւելեան Ռումէլիի երկաթուղիի Ընկերութեան բոնքներ հրապարակ կը հանէ որոնք հետեւեալ գիներով կը ծախուին.
Ամբողջ 7 1/2 ղրուշ
Կէս 5 »
Քառորդ 3 »
Նաև համաձայնած ըլլալով Իզմիրի համիտիէ արհեստից խորհրդարանին վիճակահանութեան ձեռնարկուներուն հետ, այդ վիճակահանութեան տոմսակները կը ծախէ, հետեւեալ գիներով.
Ամբողջ 80 ղրուշ
Կէս 40 »
Քառորդ 20 »
Մէկ ութերորդ 10 » 693

ԻԼԱՆ

Բոսթա վէ Թէլկրաֆ Նէզարէթինտէն

Իւչ եիւզ օն եէտի սէնէսի իչիւն Տէրսաատէթ վէ Թաշրա բոսթախանէլէրինտէ իսթիմալ օլունմագ իւզրէ միւխթէլիֆիւլ նէվ վէ միգտար խուրճ վէ չանթա վէ չուվալ վէ սայիրէ իլէ անլար [illegible]

Ֆի 17 Նիսան սէնէ 317 727

ՄՈՒԶՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843 ին
Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 563 ՄԻԼԻՈՆ 961 ՀԱԶԱՐ Ֆրանք
Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւններ կը գործածէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք.—Առաւաւելեան պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Խմաեէթ խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ՏԻՒԶԱՐԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ
ԼԱՔԹՕ-ՖՕՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕՒ
VIN et SIROP de DUSART

Տիւզարի գինիին ու օշարակին մէջ գտնուած լաքթօ-ֆօսֆադ տը շօն ամենէն ազդեցիկ վերանորոգիչն է։

Ոսկրաթիկ տղոց ոսկորները կը չիտկէ ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ և ծուլ տղոց։

Ծծի կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգնիր ու չեն վտիտնար և աւելի կորովի տղաք կը ծնին։

Լաքթօ-ֆօսֆադը ստնտուններուն կաթը կը շատցունէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդդէմ անձմոն հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութեամբ, ակռաները շուտ կը բուսնին։ Բարիզ, Վիվիէն փողոց։ A.

ՈՎ ՈՐ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԿՈՒԶԷ
ՊԷՏՔ Է ԳՈՐԾԱԾԷ
ՔԻՒԼԷՄՊԱՔ ԲԷԹԶՊՈՒՐԻ Գարեջուրը

Քիւլէմպաք Բէթձպուրի գարեջուրը կ'արդարացնէ այն մեծ համբաւը զոր ստացած է, իր նշանաւոր յատկութիւնովը և իր պարունակած նախնական նիւթոց ընտրութեամբը, իր խնամուած պատրաստութեամբը, իր ախորժելի համովը և իր կազդուրիչ, սննդարար և զօրացուցիչ առաւելութիւններովը։

Այն բազմաթիւ մետալները որ այս գարեջուրին տրուած են, զայն ճանչցողները կը հաստատեն նաև այն նախապատուութիւնը զոր փորձագէտները իրաւամբ կ'ընծայեն Բէթձպուրի գարեջուրին։

Ընդհանուր գործակալ Կ. Պոլսոյ Նիքօլա Ֆօսքօլօ, տէր Ռեկենզպուրկի Գարեջրատան, որ ի Ղալաթիա Հարաճճի փողոց թիւ 6 և 8։

Մասնաճիւղ. Մոտանէ, քարափին վրայ թիւ 66։

Գին.—Շիշը 5 դրուշ. 25 շիշերէ բաղկացեալ սնտուկը 108 դրուշ։ 5—10

HUILE DE HOGG
ՄՈՐՈՒ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Ցայտնի է թէ մորու ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ ձմեռը որքան օգտակար ու յանձնարարուած է փափկակազմ անձերու (երէց մարդ, կին ու տղայ) անարիւնութենէ և կուրծքի հիւանդութիւններէ տառապողներու։ Բայց անոր փրկարար արդիւնքները ձեռք բերելու համար, պէտք որ այդ իւղը զուտ ու առաջին կարգի ըլլայ։ Հետեւաբար պէտք է զգուշանալ կեղծերէն ու ստորին տեսակներէն, որոնք հրապարակին վրայ կը ծախուին, և որոնց գործածութիւնը աւելի վնասակար է քան օգտակար։

Պ. Հօկ Թէր-Նէօվի մէջ ձկնարաններ ունի, ուր մորու ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի։ Այս իւղը, անապակ անաբատութեամբ, եռանկիւնաձեւ շիշերու մէջ դրուած է, որ ամէնուն ծանօթ է արդէն և Բարիզի Ինիրօն տէ Ֆարմաքան ընկերութեան կողմէ երաշխաւորութեան դրոշմով մը կնքուած է։ Բոլոր նշանաւոր բժիշկները կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն։ Կեղծերէն և նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հօկի մորու ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։ Միակ տէրն է Թ. Բ. Հօկ, 2 թիւ, Քասթիկլիօն Բարիզ։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
ՏԻՆ Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
(Նանճի գաւեշտատան վրայի յարկը, ճիշդ Զըպպաճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատարրեկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնէ. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորաձեւ եղանակաւ, ոսկի, ճարակաւոր և գեղեցկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար և նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, զօս տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։

Բերնի հիւանդութեանց կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաև թթուեցուցիչ գեղերու և ամենակատարելագործեալ ազդանիւթերու միջոցաւ, առանց ցաւի առաջնորդութեան։

Գ. Գ. Զննութիւնը կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաև ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունի։

Շաբաթ.—Ջրային կամ հանդիսական ՉԸՆԴՈՒՆԻՐ։ 197

1900 ի ԲԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ
ՊԱՐԶՈՒԹԻՒՆ ԹԵԹԵՒՈՒԹԻՒՆ
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ
ՆԻՒ-ՀՕՄ

Ստացած է մեծ մրցանակը և Արուեստահանդէսին մէջ անմրցելի եղած են։ Այս մեքենաները ամէն կերպով միւս տեսակներէն գերազանց են։ Մեքենաներու գործածութեան կերպերը ձրի կ'ուսուցուին և նորոգութիւնները ձրի կը կատարուին։

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ Ց. Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ ՈՐԴԻՔ
ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ —Պոլիս, Պահճէգաբու, Համիտիյէ ճատտէսի թիւ 7
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ.—Իզմիտ, Սիլիվրի, Աֆիոն-Գարահիսար եւն. ի մէջ։ 575

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆՏՌ

Ընկերութեան գումարները 31 դեկտ. 1898ին
162, 924, 140 ֆրանք

Տարեկան եկամուտ, տոկոսներն ու վարձուիքներ և այլն՝ 31 դեկտեմբեր 1898ին
29, 765, 473 ֆրանք

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագիրներու եղած վճարումներ, կենսաթոշակ, եւն.
362, 858, 507 ֆրանք

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 թղթիկներ տուած է որոնք 58,680,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Պ. Պ. ԷՏՈՒԸՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյտանճըգ փողոց, Ալալէմճի խան։

Միջնորդներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ։

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա, Մէյմէնէթլի խան։
527

ՈՍԿԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ՕՇԱՐԱԿ

Բարիզի առաջնակարգ բժիշկներէն Տոքթ. Լօռան տիւ Պօա կը գրէ. «Բազմաթիւ հիւանդներու վրայ ըրած յաջող փորձերս ցիս համոզեցին որ, ԷԼԻՔՍԻՐ ՄԻՏԻՆ յոգնած ու տկարացած անդամները զօրացնելով երիտասարդական ոյժ և թարմ կեանք կը պարգեւէ մարմնոյն։ Նախ արիւնը կը մաքրէ, կը զօրացնէ ու աստիճանաբար կը բուժէ տկարութիւնը, միջքի և ողնայարի ոսկորներու ցաւերը, վատուժութիւնն ու անբուժելի հռչակուած ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ։» Ծննդական գործարաններու յատուկ ազդու դեղերովը ծանօթ Բրոֆ. Միտիի պատրաստած այս ԷԼԻՔՍԻՐ ՄԻՏԻՆ կազդուրիչ, գրգռիչ և մարսեցուցիչ ըլլալով, ծերեր, ապաքինողներ և գեղծումներու պատճառով անկարողութեան ենթարկուած անձեր անհրաժեշտ է որ փութան օգտուիլ այս քաղցրահամ էլիքսիրին աւշեցուցիչ յատկութեանէն։ Կը ծախուի Գասապեանի, Բիւչիւքեանի, Մէչիքիի, Վօնտացիանոսի դեղարաններուն ու մթերանոցներուն մէջ։
15—52

ERNEST GLAVANY
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած։ Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահու աղբիւր մըն է։

ԼՈՒՍԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
HUNYADI JANOS
Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ ճամբաւ
ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ
Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր
ANDREAS SAXLEHNER
Կը ծախուի դլխաւոր գեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։ 387

ԼԷ ՊՐՕՎԷՆՍ ՐԷՒՆԻ
LES PROVINCES RÉUNIES
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՊՐԻՒՔՍԷԼ
Ապահովագրական ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԸՆԿ. ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ
Թիւնէւ Տնօրէնութեան Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ
Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Ճէտիտ խան
Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԽՈՒԼԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ և Օդեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	489
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2908	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	3373	Սարտօ	1113
Անճելօ	1541	Գարլօ	895	Հիրօ	775	Մարթէլլօ	3709	Սէրտօ	1735
Արիօսթօ	2377	Դէրօ	4311	Հիտալկօ	1581	Մէրանօ	2557	Սիլվիօ	1193
Պասսանօ	1822	Դոմինօ	937	Հինտու	2720	Միլօ	1057	Սուլէօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Դալրօ	2382	Հօրաշիօ	3600	Մօնթէպէլլօ	1735	Տասսօ	1322
Պրավօ	1076	Դրաքօ	1713	Հըմպըր	595	Մուրիլլօ	3419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրունօ	841	Դրոնօ	504	Իտօ	2354	Նէրօ	1088	Թօրէօ	3837
Պըֆֆալօ	4481	Էրօ	2464	Իտալօ	5540	Օթօ	4100	Թէլլօ	1470
Գայրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1020	Օթէլլօ	4036	Թօզգա	487
Գալիփսօ	1337	Էրատօ	1841	Քիլօ	1052	Օրլանտօ	1535	Ուլթօնիա	3429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլփինօ	3307	Փալէրմօ	1637	Վասգօ	1914
Դագօ	1094	Ֆլամինկօ	1838	Լօմպօ	1700	Պօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիգագօ	2729	Ֆլամինիօ	849	Լէօ	1053	Րիմօլօ	2229	Վօլթուրնօ	2896
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	3372	Րինալտօ	1368	Զէնօ	1850
Գիտօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլորատօ	4235	Կիտէօն	1243	Լօրէնցօ	2121	Րոմէօ	1789		

Իակօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճէյք, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասաւ։
Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՔԻՆՕ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Մէյտան խան, Ղալաթիա 377

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրփուլ և Պոլսոյ մէջ ...

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3000
[illegible]	9000	[illegible]	3500
[illegible]	9000	[illegible]	3500
[illegible]	8000	[illegible]	3500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2000
[illegible]	5700	[illegible]	900
[illegible]	5700	[illegible]	800
[illegible]	5700	[illegible]	800
[illegible]	5500		

[illegible] 24 ժամ առաջ։
Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել
ԷՏՎԱՐ ԼԱՅԶԸՆՍ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
800

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթական երթեւեկութիւնք
17/30 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
18 1 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ... 10ին միջօրէէն առաջ (և այլն, Եաֆա, Բէյրութ, Տրիպօլի, Ալեքսանտրէթ, Մերսին).
19 2 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
19 2 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Բաթում եւ Նովոռոսիսք. ժամը 4ին յետ միջօրէի։
20 3 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։ 531

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՐՍԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՀՕՏԻՈՒՆ ԳՆԱՑՈՂՆԵՐ
Մայիս 3ին Գառամանի, Օչէմչէն։
» 7ին Մինկրէլի, Մարսիլիայէն։
» 13ին Անադոլի, Անտուէրպէն։
Պէլճիքական Լիեժ շոգենաւը, Անվէրսէն հոս կը սպասուի Մայիս 14ին։
ՄԵԿՆՈՂՆԵՐ
Մայիս 3ին Գառամանի, ուղ. Մարսիլիա։
» 8ին Մինկրէլի, Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում։
» 14ին Անադոլի, ուղ. Մարսիլիա։
Ճամբորդ ուղեւորի [illegible]։
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Երկրորդ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար, դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ [illegible] 515 Բ. ՑԻՑՈՒՆ
[illegible] ՔԵՉԻՆ ԽՈՒՐՇԱՆԵԱՆ

— 5 —

ԳՐԱԴԻԱ. ՏԱԿԱՆ

81 «Զինքը թողած ատեն պզտիկ կենդանիի մը վիճակին մէջ էր» 284 — Je l'ai laissée dans un état d'un petit animal. — Animal, ընտանեկան և փոխաբերական լեզուի մէջ կը նշանակէ personne stupide et grossière։ Ուստի պէտք էր ըսել. Երբ բաժ ունցայ իրմէ, տխմար մանուկի մը վիճակին մէջ էր դեռ։

82. «Դէպ ի պասուհանը դարձաւ ու ըսաւ», 289 — (elle) se tourna vers le gardien et dit.— Դէպ ի պատուհանը դարձաւ ու ըսաւ։

83. «Կը հարցնէք թէ կը բաղձա՞մ տանիլ զինքը» 292 — Demandez-moi un peu si je n'ai pas envie de l'emmener.— Հարցուցէք ինձ անգամ մը թէ չե՞մ փափաքիր իմ հետ տանիլ զինքը։

84. «Համբերութիւն ձեռք կ'առնեմ», 294 je prends patience.— Կը համբերեմ։

85 «Հիւանդ իյնալ», 257. tomber malade.— Հիւանդանալ։

86. «Պարտիզպանը վարժուհիին ձեռքն առաւ համբուրեց», 288 le jardinier saisit la main de la maîtresse et la baisa.— Պարտիզպանը բռնեց վարժուհիին ձեռքն ու համբուրեց։

87. «Մէկէ ժամը երկուքին Սթ-Թիի հրապարակին վրայ գտնուեցանք», 298. — Nous nous trouvâmes հոս չի նշանակեր գտնուեցանք վասն զի անդրադարձ (réfléchi) բայ չէ, այլ՝ փ խաղարձ, ուստի և կը նշանակէ գտանք զիրար բառ որում կայ խառ ժամադրութիւն եղած էր։

88. «Իսկ մենք ամէնքս կը վազէինք կը մագլցէինք» 299 — Et nous tous «de» courir, «de» grimper — De հոս կը կոչուի infinitif de narration, և հայերէնի մէջ յարմար կը թարգմանուի s'empresser de (փութալ), commencer de (սկսիլ) եւայլն բառերը, ինչպէս որոշ կ'երեւայ Լ Ֆոնթէնի հետեւեալ տողերէն.

Grenouilles de (շտապեցին) rentrer dans leurs grottes profondes. — Ainsi dit le renard, et flatteurs d'(սկսան) applaudir. — Lui de (սկսաւ) crier, chacun de (սկսաւ) rire. — Et grenouilles de se plaindre. — Et Jupin de leur dire. Ասոր համեմատ թարգմանել. Իսկ մենք ամէնքս սկսանք վազել, մագլցիլ։

89 «Դասատուն պիտի երթանք», 306. nous irons en classe, հոս կը նշանակէ վարժարան պիտի երթանք։

90. «Աղջիկը նախորդ տարին Լոնտոն տարուեր էր իր մէկ հօրաքրոջը որ զինքը շատ կը սիրէր», 310. la fillette avait été conduite à Londres l'année précédente par une tante qui l'aimait beaucoup.— Աղջնակը նախընթաց տարի Լոնտոն տարուած էր զինքը կաթոգին սիրող իր մէկ հօրաքրոջ կողմէ։

91. «(Ուսուցիչը) եթէ կարենար խնդիրին լուծումն ալ բսել մեծ հաճուքով պիտի ընէր» 319 s'il avait pu dicter la solution du problème, il l'aurait fait avec grand plaisir.— Մեծ հաճոյքով թելադրած պիտի ըլլար խնդրին լուծումը՝ եթէ հնար եղած լինէր։— «Բոլորնուս (!) պիտի բսէր պատասխանները եթէ կրնար» 321. il nous aurait soufflé les réponses s'il avait pu.— Մեզ ՝ երչնչ ծ պիտի ըլլար պատասխանները՝ եթէ հնար եղած լինէր։

92. «Մէկ ժամէն, շատ աշակերտներ կային որ կը սկսէին վհատիլ» 318 au bout d'une heure, il y avait beaucoup d'élèves qui commençaient à se décourager.— Մէկ ժամ յետոյ, կային շատ աշակերտներ՝ որոնք կը սկսէին վհատիլ։

93. «Եթէ ծնողքնին չզգեր (!) պարտականութիւններ չունենան», 319 s'ils ont des parents qui ne s'occupent pas de leurs devoirs. — Եթէ ունին այնպիսի ծնողներ՝ որոնք իրենց միտքը չեն զբաղեցներ անոնց պարտականութիւններով (որոնք փոյթ չեն տանիր անոնց պարտականութիւններուն)։

94. «Թուանշան մը անոնց անցընել», 319 leur passer un chiffre.— Թուանշան մը հաղորդել (ծածկաբար յայտնել) անոնց։

95 «Իրարու երեսի խնդացին իբրեւ երկու բարեկամներ» 321 ils se souriaient comme deux amis.— Իրարու կը ժպտէին՝ երկու բարեկամներու պէս։

96 «Նշան կ'ընէր», 324 elle fit un signe.— Նշան ըրաւ։

97. «Ու իրեն սպառնալիք կ'ընէր ձեռքով», 324 qui lui faisait un geste de menace.— Որ անոր կ'ընէր սպառնական շարժուածք մը։

98 «(Վիճակահանութեան) թուծին մը կը վաստկէի», 326 j'avais gagné un lot.— Թիւ (վիճակ) մը շահած էի։

Բ.

Թրանսերէնի չնմանողաստանելու ոճերէն բառեր եւայլն։

1. «Հաստ ձայն», էջ 7. 94. 281, 286 291. «խոշոր ձայն», 114, 293. voix grosse.— Ստուար ձայն։

2 «Հրետանիներու զնդապետի մը որդին է», 11. 48 c'est le fils d'un capitaine d'artillerie. «հրետանիի մը զնդապետ» 141 le capitaine d'artillerie.— Artillerie կը նշանակէ թէ՛ հրետանի և թէ հրետագործ կամ հրետանիք, բնդանօթաձիգ զօրք. հոս՝ հրետաձգութիւն է։ Հրետանի դրուած է իբր եզակի հրետ, բայց հրետանի ինչպէս և աւազանի, նաւակաճի եւայլն, առանց յոգնակի կը յուշեն։ Իսկ capitaine է հարիւրապետ (եւրոպական) ու colonel գնդապետ (միրալայ)։ Պէտք էր ըսել ուրեմն հրետա-զօրքի հարիւրապետ.— տես նաեւ 165 176 179 և 180. ուր capitaine d'artillerie թարգմանուած է հրետանիի հարիւրապետ։

3 «Խեղդուած հեծկլտուքներ», 11. les sanglots étouffés. — Հեղձամղձուկ (խեղդուկ) հեծկլտանքները։—Հմմտ «խեղդուկ ձայն», 191 «հեծեծանքներ», 85. «հեծկլտալով», 11. en sanglotant (հեծեծալով)։ «Կը հեծկլտար», 28. il sanglotait (կը հեծեծար). տես նաեւ 38, 72 81 105. 109 117. 125 126, 130, 195. 201 218 223 251 256 260, 271, 272 277. 278 305. 314, 316, 326 եւայլն. Sanglot է հեծեծանք. sangloter, հեծեծալ։ Gémir, հեծել gémissement, հեծեծանք և hoquet, հեծկլտուք կամ հեծկլտանք (ձգռտալ)։

4 «Զրկանք ունեցար», 11, 26, 211. privation է զրկումն, անձնազրկում (զրկումներ կրեցիր, կամ. զրկեցիր քու անձդ)։— Տես 240. ուր privations կը թարգմանուի զրկողութիւններ. Զրկանք (injustice) բնել կ'առնուի ներգործաբար, իսկ զրկում կրել, կրաւորաբար։

5. «Ծակաշը փոքսած», 15. le front plissé, այսինքն ճակատը խորշոմած։

6. «Նախորդ աշակերտ», 19 ancien élève.— Նախկին աշակերտ։ Հմմտ. 19, 121. 206, 208 210։

7. «Վերնայարկ», 22. mansarde.— Մանսարդ. Հմմտ. 91 եւայլն։

8 «Ծիծաղ դէմքով», 23. avec le visage souriant ժպտադէմ, ժպտաժպիտ, ժպտուն, ժպտախառն դէմքով, ժպտադէմ.— Տես 7 և 142 ուր souriant թարգմանուած է ժպտալից, ժպտուն։

9. «Հաւանեցան», 26 ils se plurent à.— Հաճեցան, իրենց հաճոյ թուեցաւ։ Հմմտ. «Հաճելի եղաւ ինծի տեսնել», 99։

10 «Հիւսքը» 28. l'avalanche.— (ձիւնի) հիւսը, ձիւնահոյսը. Հմմտ. «Մաղին հիւսքը», 162։

11. «Օղակ», 30. la boutonnière.— յամրակ. Հմմտ. 49. 114 իսկ օղակ է anneau։

12. Jacquette (տղայոց պարեգօտիկ), հինգ կերպով թարգմանուած. «կրկնոց», 30, 100.— «Թիկնոց», 15, 16.— «պարեգօտ», 21. 97, 226 — «Ներքնակ», 114 — «կտակ», 185. 194 203։

13. «Մածան մազերով», 30. avec les cheveux flottants.— Ծածանուն մազերով։

(Շարունակելի)